

ISTINITO IZPISANJE
CSUDDOTVORNE
PRILIKE B. D. MARIE,
KOJA U RADNOJ,
SVERHU 150. GODINAH VECHE,
OD
BOGOLJUBNIH KERSTJANAH
POBOXNO SE SHTUJE,

I OD DANA DO DANA CSESTO S-NOVIMA MILLOSTIMA SVITI; GDI SE ZAJEDNO OBJAVLJUJE I LICE STARE I NOVE CERKVE RADNANSKE;

ZA VISHU SLAVU BOXJU
I B. D. MARIE,

KANO I ZA OSOBITO UTISHENJE BOGGOLJUBNIH DUSHAH, IZ LATINSKOGA U SLAVONSKI JEZIK,

PO

MARIANU JAICHU,
SS BOGGOSLOVJA SHTIOCU,
REDA S. O. FRANJE, DERXAVE KAPISTRANSKE MISNIKU

PRINESHENO.

U ARADU,
Pritiskano slovima Antuna Michecka, slobodnoga Cessaro-Kraljevskoga Slovosloxnika.
1824.

Uzvisiti'chu tebe, po sve dneve, Majko Boxja, i pivati'chu uvik Fale tvoje. —

S. Bonavent. in Psalm. 144.

Reuidit, et adprobauit Aradini
die 12. Martii 1824.

Mandik Aloy. Andr. m.pr.
Censor et Reuisor Regius.

PROTESTATIO AUCTORIS.

Quae in hoc libello, de miris beneficiis sacratissimae Iconis B. V. Matris Gratiarum Radnensis dicuntur, omnia subjiciuntur infallibili judicio Ecclesiae, conformiter ad Decretum Urbani VIII. publicatum anno 1625. die 15ta Martii, et confirmatum anno 1634. die 5ta Julii.

PRIDGOVOR.

Nije dvojiti, da Maria, kano Utocsistje grishnikah, i Zdravlje nemochnikah, nas u svakkome mistu, pomochi more i hoche; sa svim tim, Mudrost i Providjenje boxanstveno, csestokrat, za proslavljenje Kraljice Angjeoske, onaka mista odabrati obicsaje: koja se nami mallo prosta i zapustjena viddu, da nash oholi úm, ovako ponizi, i ponizitima, nebeske darove obilnie podili; osim toga: da lashnje i prostie, svakki csovik, ubogi i bogati, k — Marii, brez svakke priprike, kano sviuh nas pridobroj Majki, poufano prichi, i sladki plod, matterinskoga millosrdja, kushati morre; kakko onna nas sáma opominja, pozivajuchi ljubezno, slidechima ricsma: *Pridite svi k menni, koji xelite menne, i od plo-*

dovah mojih vas zasitite. a) K tebi o Majko Millostih! i ja poufano prilazim, i ovo, premda málo, vruchoxeljnosti moje prama Tebi Dillo, za znamenje vikovite zafalnosti poniznoti prikazujem; molechi te u poniznosti serdca moga: da Ti, koja si se dostojala, nevridnost i nishtochu moju pomillovati, i meni prem da nevridnomu, od moje mladosti tiha do danasnjega dána, vazda u pomochi bitti: i u napridak, o najvishe uffanje moje! dostoishse menni od Otca Nebeskoga millost izmoliti: da uvik svaku, i najmanju rugotu grihah poznadem i bixim, njegovu pako svetu volju izpûniti nastojim. Ovo se ja Majko! radi vridnostih tvojih, po Zashtitenju tvomu, od Sinka tvóga zadobiti podpunno uffam. Alli o Majko pridobra! koja 'si onoga porodila, koi je ne samo za moje, nego i za svega svíta grihéh, svoju neprocinjenu Kerv prolio: ucsini, da svikoliki, po zashtiténju tvomu, plod prislatki njegove Svete Muke i Smerti ókuse. Óva nekka bude jedina uvik, i najvecha xelja moja o Majko! jedino utishenje moje. — U ôvu sverhu, nekka bude, o Priblaxena Divice! Tebbi. i shtoviteljom tvojim,

a) Eccl. c. 24. v. 26.

jim, i ova Knjixica prikazana. — Ti pako ljubezni shtiocse! netraxi visoke nauke, netraxi duboka znanja, nego jedinu Slavu Boxju, i B. Div. Marie u ovoj Knjixici; koju, akko pomnjivo uztraxio budesh: najti 'chesh doisto sva ona, koja poboxno od Boga xelish. Ako gdishto, koje temeljno pomanjkanje, illi u izgovoru, illi u pisanju opazish, pripishi slobodno slabosti mojoj; moja pako pomanjkanja, nekka tvoja oshtroumnost popravi, i za duhovnu korist, koja je najpoglavitia sverha Dilca ovoga, kano i ostala upotribuje.

DIO PERVI.

POGLAVJE I.

Pocsetak i naslidovanje millostivne radnanske Prilike.

Za právo i bistrie poznánje ove millostivne Prilike, imamose onih xalostnih vrimenah spomeniti, koja u macxarskom kraljestvu, glavni svega Kerstjánluka neprijatelj Turcsin, za 170 godinah jest proveo, do godine 1668. — Ove iste godine, Gjuro Vrichonosha, boshnjak, osamdesetu brojechi godinu xivota svoga, kupio je, za svoju posebnu duhovnu poboxnost, B. D. Marie priliku, od jednoga Talianca prilikonosca iz Bashana; ovu istu priliku,

liku, za tim poklonio je ovi dobri Kerstjanin radnanskoj cerkvici, koja od Redovnikah, bi pomnjivo na oltaru sacsuvana, i od sviuh poboxno shtovana. Misto, na

komu ova cerkvicsica biah, jest isto onno, koje je, danasnja velika i uzorita cerkva radnanska, priuzela: na jednom lipom brigu, iz pod jedne razkoshne shumice, koja misto ovo mlogo dicsi i kitti. Radna varoshcsich, jest u Biskupii Csanadskoj, Derxavi illi Komitatu Aradskomu;

mu, Spailiku pako Priuzvishene Kraljevske Komore, najvishe prama izhodu sunca, pokraj potoka Marosha. Briggu duhovnu sverhu dushah, koliko bilixni listovi osvidocsiti mogu: od 1668. godine, do danasnjega dana, nosishe uvik ovdi Redovnici S. Otca Franje; Derxave nikocs Bosne S. Krixa, sada pako S. Ivana od Kapistrana.

Jesi li o shtiocse bogoljubni! xeljan znatti, koje je lice ove millostivne Ma-

rinske Prilike? Doisto, nechesh mloge procinitoga ishta, osim jednog millosti — punnog pogleda B. Majke opaziti. Prilika ova, u sebbi vehoma prosta: u duljini csetiri pedlja, u shirini pako tri neprilazi, i priljubljeno diteshce boxanstveno, na desnoj ruki sideche, i Majku dragu gerleche, gledaocu prikazuje; Majka pako prignutom mallo glávom, diteshcu dragomu, matterinsku ljubav ukazujuch: u desnoj ruki shkapulir, s-istom B. D. Marie nareshen prilikom derxechi, na glavì krunu nosi, koju dva Angjela razshiritima krili, u rukamá grancsicu palme nosechi poderxaju. Najposli pod ovom Prilikom, ukazuju 'se i dushe, u mukami od Ocsistjenja, koje pomoch i utocsistje B. Divice xeljno csekaju.

Cerkvica pako, u kojoj ova csuddotvorna prilika biashe, ímadeh u duljini devet fatih, u shirini csetiri, a u visini dvi. Godine 1695. Kada Turci josh Banat possidovashe, i mlogo putah medje prishavshi, Kerstjane po blixnjima misti nemillo uznemirljivashe, dogodi se: da i ovu cerkvicu svetogerdno porobivshi, nesramotno podpalishe. Ovdi je Otac nebeski,

svcju moguchu Desnicu osobito, za vishu slavu svoje S. Majke pokażaò; jer, kada pogana vatra, svakolika u pepeo obrati: posli izgorra sviuh stvarih, u pepelu (premda od papíra, biashe) najdoshe neos-

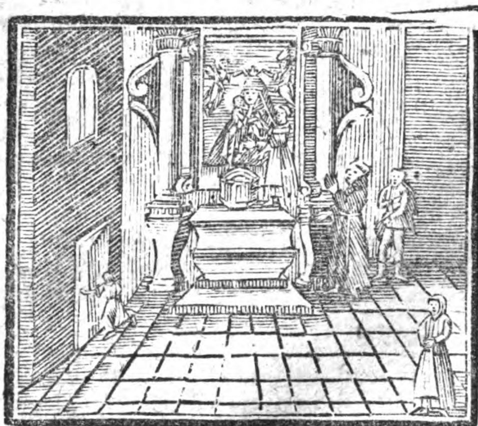

kvernjenu recsenu priliku B. D. Marie, i tako cilu, kakva prie biashe; izvan, shtono se i danas opaziti morre: da je mallo u vatri, od prijakoga dimma pocernila.

Posli

Posli kakko se je shtovanje opet u novoj cerkvicsici B. D. Marie uzmloxalo, dopalo se je i Otcu nebbeskomu, slavu Majke svoje uzmloxati i razshiriti. Godine 1710. jesu se darovi, i zafalna prikazanja bogoljubnih Kerstjanah, u ovoj novoj cerkvici, jako uzmloxala; ove lipe, i velike cine darove, zápazih jedna vlashka divojka, i odlucsih u sebi, ovo bláge, s-pervom prilikom, kradjom osvojiti. Najdeh onna jednocs zgoddu; i za srichnie svetogerdno dillo izvershiti, pridruxih k-sebbi drugaricu svoju; potajno zatim unishavsi u cerkvicu, stupih na Oltar B. D. Marie, i pocseh redom prikazanja recsena procinitia s-kidati; dofativshi poslidnji dar, hotti hitro k-sebbi povuchi, i s-oltara snishavshi kutji se povratiti. Alli, o csuddotvorne Moguchnosti boxanstvene! u isti csas, u koji hotti rúku k-sebbi povuchi, i s-darovi odbichi, tako 'ju je právda Boxja pokarala: da nitti ruku k-sebbi privuchi, nitti s-oltara dolli snichi jest mogla, nego ostadde ondi od straha kano prikovana. Drugarica njezina, vidcchi ovo pokaranje Boxie odbixeh, onna pako zapocseh iz svega glása jaukati. Drúga nje-

zina dokazah u frishko roditeljom njezinim vaskoliki dogadjaj; ovi potekoshe odmah u cerkvicu, da kakogod poshtenje svoje kcheri sahráne; alli sve zaludo bi-

ashe; najposli 'ju jauk i vikka izdadde; csuvshi bo Redovnici, i svitovni, ovu vikku, svi udilj terkom u cerkvicu dojezdishe; svi zacsudjeni nju motrishe, alli 'joj nitko pomochi nemogashe. Ovdi Redovnici, opazivshi ocsito pokaranje Boxje, klek-

kleknivshi na kolina, molishe poniznim serdcem Boga i pricsistu Divicu, za oprostjenje ove svetogerdne ússude i tada se ukazah osobito milloserdje Boxje, kada se divojka, po vruchoxeljnoj molityi okolostojechih oprosti. Ovo isto onni Redovnici, i svitovni ljudi svojim vlastitim podpissom svidocse, koji gledaoci ovog csuddnog dogadjaja bishe, kako bilixni listovi Manastira Radnanskoga i danas izdaju.

POGLAVJE II.

Od velikoga progonstva, i naslidnog uredjenja radnanske stare cerkvice.

Kada po nesrichnom bôju kod Mohacsa, visha strana macxarskoga Kraljestva u turske ruke dopadeh, odmah vladaoci turski, po obicsaju svomu, zabranishe cerkve praviti, ponoviti, i popravljati; Redovnikom sverhu toga, bí zabranjeno, ocsito redovniosku haljinu nositi. — Videchi ovo xalostno stanje, puka kerstjanskoga P. O. Andria Ianich, vridni

Misnik i dushah Pastir u Badroj za ono vrime, traxio je brixljivo svakki nacsin, kakko bi on, za utishenje bogoljubnih dushah, ovu, veche padlj vu radnansku cerkvicsicu popraviti mogao. Usudío se je on najposli potajno, reesenu cerkvicu iz tiha popravljati; alli kod sve

njegove pazljivosti, opazishe njegov possao Turci; uffatishe njega odmah, i pod oshtrom straxom, povedoshe 'ga u Lippu

na

na súd H-Beggu; od ovoga za tim privedoshe 'ga Kadii (k-sudcu visokomu) i obtuxishe 'ga: da se je on, protiva carskima uredbama, cerkvicu usudio popravljati. Zá ússudu ovu, takko nemillo recsenoga Misnika Andriu, po golli tabani shtapovi izpribiashe, da vishe mertvu neggo xivú priucsan biah; onako izmerćvana, na smetilishte bacishe; odovuda bih on od nikkcjih milloserdnih Kèrstjanah, u ponjavi kutji pribavit, gdi 'ga bratja dostojno izpokoishe.

Posli, kada se ovi vridni pastir P. O. Andria, mallo pokripih, i ozdraví, odmah nastojah on opet possao priuzeti oko cerkvice recsene dovershiti. Znajuchi pako, da je najsigurnii put ova onda izvershiti, kad bi istoga Carra turskoga ferman (dopushtenje) protiva zasidnikom svojim imao: uputih sé on zato brez svakkoga kasnenja u Carrigrad, i ondi od istoga Carra turskoga, srichno dopushtenje izmolih: da bi ćerkvicu radnansku i kovinsku ponoviti smio. Povrativshi se veseo kutji s-fermanom, otigjeh odmah u Jenovo Pashi, i pokazah 'mu ovo pismo; ovdi dobbi on opet od jenovskoga Pashe drugu uredbu,

s-ko-

s-kojom sebbe moradeh prijaviti kodBegga u Lippi pribivajuchega, i Kadie. Ovi

proshtivshi list carski, najdoshe slidecha: „Mira nekka se uzme stare cerkvice: da zidovi nitti visokii, nitti shirji nitti dulji nove cerkvice budu, nego 'su stare; i to pod izgubljenjem xivota.“ Ovu zapovid cársku, razumivshi Beg, naredio je udilj ljude, koji bi obbadviuh cerkvicah shirinu, dùljinu i visinu s-jednim jedecsichem

izmi-

izmirili; ova sluge begove izvershivshi, najdoshe: da stara cerkvica radnanska ímadeh, devet fatih u duljini, cseiiri u shirini, a dvi u visini; odnesoshe ovu mirru u Lippu k-Beggu. Dopushtenje pako kako rekoh: nije samo P. O. Andria, od Carra, za radnansku, nego i za kovinsku cerkvicu izmolio, i za to se ovdi dvi spominjaju cerkvice. — Kada dovershi P. O. Andria obbadve recsene cerkvice, radnansku i kovinsku, otigjeh u Lippu K-Beggu i Kadii javiti: da je posao priuzeti podpunno dovershit. Beg poslah odmah s-istom mirrom sluge svoje, da dobro izkushaju; jelli zapovid u zidanju dobro obderxavana; i kada najdoshe, da 'su svakka, po svojoj mirri ucsinjena, pofálishe virnost Misnika.

Posli nikoliko godinah, dógodih se prómina, oviuh turskih poglavarah u recsenima misti; o ovoj priliki, bih i jedan vlashki Biskup od Carra poslan, s-nikkim povlastnim pismom, pokraj koga mogashe on od sviuh onih, koji pod njegovom duhovnom briggom bishe, ocxakcxinu uzimati. Ovu dátju od ocxakah, hotiashe on, i od Kerstjanah sillom skupiti. Ovoj ne-

nepravdi, kano dobri pastir, P. O. Andria Janich, za ljubav svojih ovcsicah, jest se jako suprotivio, pravedno Kerstjane izgovarajuchi: da onni nisu pod briggom duhovnom recsenoga Biskupa, naravno indi, po oglasju carskoga povlastjenja, nisu ni dúxni Kerstjani, njemu diminu platiti. Videchi recseni Biskup, da kod pravednog protivstavljenja O. Andrie, od Kerstjanah nishta izsilliti nemore, serdit vehoma: traxih svakku priliku, njemu se osvetiti. Obtuxih njega radi toga kod Begga, i zamolih 'ga: da on Kerstjane silluje, da 'mu diminu plate; alli dobri Redovnik Andria, da Kerstjani u dvostruko suxanjstvo neupadu, opet se je pravedno, istomu Beggu protivio. Videchi stalnost njegovu Beg, da megju to Biskupu kakogod zadovolji: dadde kolac pripraviti, i zapovidih recsenoga Misnika xiva na kolac nabiti. Alli, i ovdi se csuddnovato proslavih pravda boxanstvena. Kada bo njega na smert povedòshe, padde njemu na pamet: da on onnu knjigu povlastnu Beggu pokaxe: koju je za dobro Kerstjanah on onda u Carigradu izmolio, kadà je radi cerkvicah faljenih, od Carra dopushtenje dobio. Zamolih on od Begga

kratki csas: da bi 'mu slobodno bilo, ovi list doniti, i Beggu pokazati; koje kada úcsinih, viddivshi Beg pravednost njegovu,

pustih 'ga u miru otichi; i takko on sebbe, i Kerstjane óslobodih, od napastovanja Biskupa recsenog. Ovi vridni Redovnik xivih josh nikoliko godinah u míru, i sluxechi bolestnikom pomnjivo, dobbi otrovnu bółu, u kojoj duh svoj onnomu pridadeh, koi najbolje dobra dilla naplati-

ti

ti znade; i biashe ne daleko od cerkvice radnanske zakopan.

Posli priminutja P. O. Andrie, slidio je u sluxbi Boxjoj, vridni Misnik Jvan iz Olova, koi je turski jezik prilicsno razumio i govorio, i radi toga od poglavarah turskih, verlo ljubljen i poshtovan bio. Sverhu toga: znanje razlicsitih likovah, s-kojima je on nemochne u obchinu nastojao pomochi, jêst njega i kod istih Turakah ljubezna ucsinilo. Alli i kripost, uvik nepriatelje svoje ima; za to dobri ovi pastir, radi svojih ovih, i ostalih kripostih, biashe trún ocsiuh vlashkoga Biskupa, i naslidnikah njegovih. Ovi drugo nishta vishe netraxishe, nego priliku: kakko bi dobroga Jvana, kod Turakah omrazili. U onno isto vrime, pribivah spomenuti Misnik Jvan, dolli u sellu, u jednoj prostoj kutji, gdi je on zajedno, u proste dane obicsavao, nacsinivshi Oltarich S. Missu govoriti. Ovo opazishe vlassi, i odmah 'ga túxishe Kadii: da on, u jednom sellu, protiva carskoj uredbi, dvi cerkvice imade: jednu na berdu, a drugu u sellu. Kadia naredih udilj sluge svoje, da izvidde, jelli takko? ovi csekashe pazljivo na zla-

men-

menje zvonna, koje kerstjanski púk u cerkvu poziva. Kada sva ucsinena bishe, P. O. Jvan obukavshi misnicsko ruho, pocse S. Missu govoriti; na to iz potajnog mista doterkashe Turci, da Misnika bash kod sluxbe Boxje svojima ocsima vidde; ovi njega po zapovidi sudca, hottishe u misnicskoj hodichi, od oltara odmah u

Lippu na súd Kadii povuchi, alli 'ji, bogoljubni Kerstjani, shto moljbom, shto

pri-

pritnjom, do sversbetka S. Misse umirishe. Kakko se S. Missa dovershih, odmah obkolishe njega Turci, i u istima misnicskima haljinama povedoshe 'ga na súd u Lippu. Kada P. O. Jvan prid sudca dojdeh, sudac, koi po obicsaju turskomu na chilimu sidjashe, ustadeh, i pozdravih turskim jezikom recsenoga Misnika; uzeh njega priateijski za ruku, i posadih 'ga blizu sebbe na drugi chilim, koi do njegova prostert biashe. Jelli se ova uljudnost, i shtovanje sudca prama Misniku, radi misnicskih haljinah, illi osobitog priateljstva, koga medju sobbom pervo imashe dogodila, pravo se nezna. — Sad dakle upitah sudac Misnika turski: kakko se on usudjuje dvi cerkvice derxati? odgovori Misnik istim jezikom prosto: da istina nije, buduch da jedinu on cerkvicu na berdu poznaje. Alli ti 'si, recse Kadia: Sluxbu Boxju, danas u sellu derxao, koja se na drugomu mištu, izvan cerkvice, nemoxe derxati; dakle ti imash i drugu cerkvicu. Na ovo prosto odgovori duhovnik: Ja 'sam, istina jest, danas dolli sluxbu svetu csinio: sa svim tim, kakkogod kod vas Turakah, onna kutja, po zakonu,

ne-

nemore se czamia zvatti, u kejoj se péch i ognjishte nalazi: takko i kod nas Kerstjanah, onno misto, u komu se péch i ognjishte nalazi, nezove se pravo cerkva, nego kutja; odkuda slidi: da ja neimam dvi cerkvice, nego jedinu na brigu: buduch da u onomu mistu, u komu 'sam ja danas S. Missu rekao, nalazi se péch i ognjishte. Na ovi odgovor, poslah Kadia odmah sluge svoje u Radnu, da izvidde: nalazili se ondi péch i ognjishte, gdi je O. Jvan S. Missu govorio? ovi pomnjivo svakka izvidivshi, najdoshe péch, i ognjishte u istomu mistu, i dokazashe svakka razgovetno Kadii. Na dalje za tim, pocseh bistrie, P. O. Jvan Kadii ovu stvar tomacsiti; kazah 'mu indi: da nije protivno uredbama Virre Kerstjanske, u potribi sluxbu Boxju, akko drugacsie bitti nemoxe, u prostoj kutji, i u svakkomu dostojnomu mistu izvershivati. Videchi Kadia pravednost Misnika, pozdravih njega, i pustih 'ga kutji u míru otichi. Ovo pridavanje istinito, imamo od jednoga vrimeshnoga: i bogabojecheg Kerstjanina Pere Tarkoshicha, koi se je

sob-

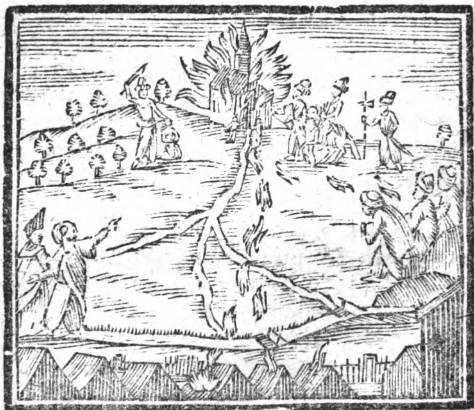
sobstveno, kod ovoga suda nahodio, i oko 74. godine shtovane svoje starosti, sovoga svita srichno priminuo. — Posli ovih spomenitih mlogo shtovanih i vridnih Misnikah, jesu drugi Redovnici mlogi, redom puku poboxno sluxili; alli, nishta se uspomene vridnog pod njima pripetilo nije.

Prie obsidnutja becskoga na 3o. godinah, bio je u Radnoj duhovni Pastir, O. P. Miho Temeshvari, u koje vrime cerkvica Gospina, veche je od starine padljiva i mlogo porushena bila. Otigjeh za to P. O. Miho jenevskome Pashi, i izmolih, premda s-velikim troshkom, od njega dopushtenje, ovu cerkvicu opet ponoviti. Ovo dopushtenje, po zapovidi recsenoga Pashe, moradeh on poglavaru turskom u Lippi prikazati; koi, kada list proshtih, najdeh zapovid: da, prie nego se cerkvica popravljati pocsme, mirru duljine, visine i shirine izkusha, i kada se posao cerkveni dovershi, opet s-istom mirrom izmirri, i Pashi póruku, od pravednog uredjenja donese. Ova sva ucsinena hishe, i takko opet cerkvica millostive Majke, dojdeh u dobro stanje. Nije za tim mlo-

mlogo proshlo vrimena, biashe ova cerkvica ponovljena, od nepriateljah jako uznemirita. Josh faljeni P. O. Miho, sverhu nje duhovnu briggu nosashe, kada u dva puta, udarishe sillom na nju Turci, koje Karavlassi podbunishe, laxuchi prid Turci iz nenavidosti, da se u njoj pustaije i lopovi sakrivaju, udarishe rekoh, za to na nju pomamno Turci, i nju sasvim porobishe.

Godine 1695 dojdeh turski Car sa svom svojom vojskom, i priuzeh opet na sillu varosh Lippu, koja je mallo prie od nashih osvojena bila. Koju je onovdi kervolocsnost onda pocsinio, koliko pravednih i najboljih ljudih posichi dao: dogadjaji nashega kraljestva, za duxnost svoju, dosta obilno izpisuju.. Ove iste godine, biashe dva put svetogerdno ova cerkvica od turakah zapaljena. Alli je i pravica boxanstvena dostojno opacsinu njiovu pokarala. Kada bo je cerkvica u najvishemu plamenu bila, ucsinilo je moguchstvo boxanstveno, isti ovi plamen, donle nemillo sverhu Turakah, csak u Lippu padati, i njiha xechi: dok poglavica turski, nédad-

de svetogerdne podpalitelje, ove cerkvice pofatati, i pogubiti; i to se dogodih,

kada pervi put cerkvicu Turci uznemirishe. Kada pako drugi put udarishe Turci, na cerkvicu popravitu veche, Desnica boxanstvena csuddotvorno jest njiha odbila. Jedan bo od istih Turakah, koji robiti, i paliti cerkvu nakanishe, jest takko smutjen bio, da je sramotno odstupiti morao; konj bo njegov, na komu je jashio,

jest

jest takko nezgodno s-kopitom u kamen propao, da po nikaki nacsin u napridak jest postupati mogao. Ovo dillo, moguchstva Boxjega, svakki koi xelli, morre i danas u radnanskoj sadashnoj cerkvi vidditi u duvaru, na desnoj strani unilazechi u cerkvu, gdiga, za uspomenu vikovitu Moguchstva Boxjega, dadoshe Redovnici uzidati; viddi bo se i danas u onnomu istomu kamenu, konjska stoppa podpunno. Drúg pako ovoga, koga konj s-kopitom u kamen zapadde, hotiuchi s-kopjem vrata cerkvice razbijati, jest na mistu, u oni csas mertav pao. Za ova istinníto izvidditi, biashe poslan, od strane Csanadskoga Biskupata jedan P.G. Kanonik, koi je svakka temeljno izviddio, i propitao od dolli popisanih ljudih, koi za visoku starost svoju, najblixji ovomu csuddnovatomu tvorenju bishe, illi od svojih starih, kano pravo pridavanje primishe, i pod zakletvom, upitani od G. Kanonika, sveserdno ispovidishe: da sva ova, koja se od cerkvice, i csuddotvorne Prilike sada pripovidishe, u svemu istinita jesu; kano: Matho Gomilcsevich, Marko Dorkich, Jvan Carrich, Antun Gomilcsevich,

Franjo Gusa, i ostali. - Kada Cessar Leopolda I. godine 1699. s-Turcsinom mir úcsinih: Lippa dopadde Turcsinu, kano na banatskoj strani; Radna pako s-Macxarske strane, ostadde Nasha; i biashe medja, razdilenja ovoga, potok Marosh. Ovo je bilo osobito providjenje Boxje: jer cerkvica millostive Majke veche porushena, lashnjese je s-ovim nacsinom mogla popraviti, i millostivna Gospa, millosti ljudma, od Otca nebbeskoga izmolivshi, obilnie diliti. — Kada svakka oko cerkvice, dobri ovi Redovnik Miho uredi, pridade duh svoj Gospodinu, i biah blizu cerkvice zakopan. — Mlogi 'su Duhovnici za tim u Sluxbi Boxjoj slidili, pod kojima, spomene vridnog nishta se nije dogodilo.

Godine 1722. kada Macxarska od jarma turskoga sa svim oslobodjena postadde, jest u Radnu za dushah pastira P. O. Stipan Novoselich stupio. Ovi videchi, da ova cerkvica Gospina, s-jêdne strane vehoma padljiva, i porushena nalazi se, s-druge strane pako, mlogi poboxni Kerstjani milostivu Majku csesto obihode: podpalih 'ga duhovna xelja, cer-

kvi-

kvicu shto berxe popraviti. Za ovu sverhu, dadde on, najprie, berdo stermo odkopati, i pojednacsiti, da voddi, koja náglo s-berda tecscse, i cerkvici shkoddi, sillu prikine. Ovo 'mu 'su dobromu pastiru, mlogi bogoljubni ljudi, u pomochi posla bili, kano: Gospodin Matho Salbek, Njihova Ces. Kraljev. Velicsanstva Solli-prinossa, virni Nastojnik; koi za ponovljenje cerkve, svu dervenu gradju jest darivao, i dva oltara k-tomu krajna: S. Antuna, i S. Jvana Nepomucena s-vlastitim troshkom napraviti dao. Gospodin takojer Edelspacher, Priuzvishene Komore, ovoga okolisha, poglaviti Nastojnik, jest gvozdje potribito, i drugu gradju poklonio, i veliki oltar navlastito nareshio. P. pako Otac Stipan, jest po nastojanju i trudu svomu, dobrovoljne poslenike skupio, i cerkvicu srichno dovershio. Dokle se je ova cerkvica pravila, dopalo se je Otcu nebbeskomu opet proslaviti, csuddnovatim nacsinom, svoju S. Majku u ovome mistu. Kada bo veche sva nutarnja ove cerkve bishe gotova, i samo o jedinom krovvu dungjerini poslovashe, koji nochom dolli u sellu spavati

 obi-

obicsavashe, dogodi se: da nochom, od ovih istih jedan ustavshi, i hotiuchi svoga konjica na pashi prigledati, ópazih iz da-leka, kod recsene cerkvice nikku veliku svitlost, kano da bi sva cerkva u vatri bila; pristrahshise mallo on mislechi: da ni tkogod, od poslenikah, svichu ostavio u cerkvi goruchu, koja bi vatrenu nesrichu uzrokovati mogla; ovako mislechi, pohitih on u strahu k-cerkvici, i kada se priblixah, opazih on, da naravna onno vatra nije, nego Moguchnost boxanstvena, koja za proslavljenje pricsiste Majke svoje, cerkvu nebbeskom svitlostju prosvitljuje. Ovi dobri Kerstjanin, veseo se natrag odmah povrativshi, pripovidah drúgom svojim onna, koja je u nochi viddio. Ovo prosvitljenje idrugi 'su, ne samo Kerstjani, nego i Turci i Karavlassi csesto smotrili. Ovo najbolje potverdjuje, isti O. P. Stipan Novoselich, komu Bog udilih millost, radi kripostih njegovih, i drugu mladu Missu zvanu pivati. Ove se pako slideche ricsi nalaze, od njega podpisane, u bilixnima Listovi Manastira radnanskoga: „ Bih ja jednocs, od Thome Komicsevicha tergovca, u nochi,

s-cse-

s-csèstim kucanjem na vrati, probudjen i pozvan, da motrim nikku sjajnost oko cerkvice; koga kada upitah, shto bi to móralo bitti? odgovorih on menni: da

on veche mlogo putah, kod iste cerkvice, takvuje svitlost motrio; i kada je on hottio gorri pristupiti, da bolje ovo sjanje promotri, morao se je uvik sa strahom natrag vratiti. Kada ja ovo od recsenoga tergovca rázumih, pohitih po kljucse

cerkvice, i potekoh na berdo k-cerkvici, da promotrim: jelli stwar naravna illi nije? mi istom dojdosmo na grobje (koje do cerkve biashe) a svitlost pristadde; mi ostadosmo u tavnu, sa svim tim unidosmo u cerkvicu, i gledasmo na sve strane, da nije svicha illi vatra gdigod sakrivena, koja bi mogla ovo sjanje uzrokovati; medju to nishta neopazismo; povratismo se dakle kutji; i kada dolli kod sella veche bismo, smotrismo opet istu svitlost; mi pohitismo udilj k-cerkvici, alli u blizu nestadeh opet ove svitlosti." Ovo 'su ricsi P. O. Stipana Novoselicha boggabojecha i vridnoga Misnika. — Ovo se nalazi úspomene vridnog, u bilixni Listovi Manastira radnanskoga, od millostivne Prilike B. D. Marie, i prislavnog njezina pristolja, cerkvice radnanske, do godine 1766.

POGLAVJE III.

Lice sadashnje cerkve radnanske.

Kada, poslí iztiranog sa svim iz Kraljestva Macxarskoga Turcsina, Kerstjani mallo opocsinishe, pocseh shtovanje millosti-

lostive Majke radnanske, od sviuh stranah, vechma se uzmloxavati; na toliko: da mloshtvu bogoljubnih Kerstjanah, ista se je cerkvica vishe putah potisna viddila. Shta radi P. O. Blax Abrahamovich, vridni Stareshina radnanskog Manastira, za rashiriti i uzmloxati bogoljubno Shtovanje B. D. Marie, nastoio je ovu cerkvicu poveksh iti. S-velikim trudom najposli, dovershih on naumito dillo, godine 1767. koje je dolsto pogleda, i svakke uspomene vridno. Cerkva bo ova, izvan lipote onne, koju 'joj od naravi lipo i ugodno misto daje: u duljini broji trideset i tri, u shirini osam, u visini pako nutarnjoj je jedanaest fatih. Jakost ovoga dilla u zidanju, posli toliko godinah, onna se nalazi, da ni najmanjeg znamenja u zidu jest viditi, gdi bi pukotina slabost posla ukazala. Devet oltarah sa svim ova dicsna Kutja Boxja ima; i to takko uredno izvedenih: da i sam prosti pogled, csovika na nikku poboxnost probudjuje. Iz medju ostalih: veliki oltar, na komu je u srebernoj okviri, millostiva Prilika B. D. Marie, nikko velicsanstvo u sebbi, od naravi zaderxaje. Ovoga uzoritost podpomaxu

maxu

maxu ostali krajni oltari; navlastito S. Jvana Kerstitelja, S. Jvana Nepomucena, koji mramorsko kano, i drugi oblicsje imadu; izvan oltara S. Jozipa, koi od pravog mramora sastavit, cinom i pogledom druge nadvisuje. — Za vishu slavu Kraljice Angjeoske: pohodio je ovo misto Cessar Jozip, danà 25. Travnja 1768. bash kada ova cerkva u poslu biashe, u pratnji priuzvishene Gospode: Kolloredo, Miltica, Nostrica, Laudona i Ditrichten Pervovlastnikah poglavitih. — Kada je ova cerkva, recsene 1767. godine dovershita bila, dostojao se je, priuzvisheni Gospodin, Franjo Antun Engel, csanadski Biskup, s-vlastitima rukama, iz stare cerkvice, Priliku millostivu B. D. Marie, u novu cerkvu slavno priniti, i na pristolje velikoga oltara postaviti.

Premda P. O. Blax Abrahamovich, s-velikim svojim trúdom i nastojanjem, sadashnju radnansku cerkvu, dadde iz temelja, lipó i uzorito zidati i povelicsati: nishtanemanje, radi neugodnih vrimenah, i drugiuh razliesitih okolostanjah, nutarnje stanje cerkve, josh nebiashe takko uresheno, kakko se sada nalazi. — Godine

dine 1818. pô providjenjû Otca nebeskoga, postadde ovoga Mànastira Stareshina P. O. Daniel Papsso. Ovi srichne uspomene Redovnik, uffanje svoje oslonivshi, na pomoch millostive Majke, pocseo je odmah cerkvu iz nutra kittiti. Pokripio je Gospodin Bog vruchoxeljna nastojanja njegova; jer, svakki possao, koga je za vishu slavu Boxju i pricsiste Divice zapocseo, srichno je dovèrshio. Dervene oltare, koji 'su se u cerkvi nahodili, dao je odmaknuti, i misto njihah, sedam oltarah zidanih, s-velikim-troshkom, û oblicsje mramora s-gipsom izraditih postaviti; kano: oltar. S. Jvana Kerstitelja, S. Jvana Nepomucena, S. Franje Seraf. S. Antuna, S. Anne, S. Martina, i oltar prisvetoga Krixa. Ovi svi oltari, jesu od godine 1819. do 1823. podpunno doversheni bili. Ostala, koja faljeni Stareshina, osim spomenutih sedam oltarah, za vishu slavu Boxju i B. D. Marie, jest ovih godinah, u ovoj cerkvi dao nacsiniti, pristajem brojiti i spominjati; dosta: da je radi velikoga nastojanja svóga u Sluxbi Boxjoj, i izreshenju cerkve, od svakkoga, velikoga i malloga, koji samo njega po-

poznaju, mlogo ljubljen i shtiman; i da svakki, brez ikakvog ulagivanja, kriposti i vridnosti njegove, ocsito, kod svakkoga poshtenoga druxtva, u ovomu okolishu spominja, i Blagosov 'mu od Bogga xelli. — Jedno medju to nekka mi bude josh slobodno spomeniti, nastojanja njegova, bogoljubno dillo; to jest: skallne kamenite, koje on dadde prid cerkvom nacsiniti: da poboxni obhoditelji Majke Boxje, svoju boggoljubnost, u svakko vrime lashnje izpunniti mogu. Kolike je koristi ovo dillo, onni najbolje razsuditi znadu, koji pervashnje stanje, ovoga mista poznavashe. I ovo je samo za onne, kojima razlicsita okolostanja nedopustjaju ovo misto pohoditi, u kratko zabilixeno. Koji pako ovo misto vidditi mogu, onni vridnost spomenitoga Stareshine, znati 'che i vishe ciniti.

Posli tolikih progonstvah, koja je nikocs cerkvica B. D. Marie radnanska priterpi'a, dopalo se je Otcu Nebeskomu s-novim uressom proslaviti, pribivalishte svoje S. Majke. Godine 1820. osmog Travnja, Princ Aleksander Rudnay, Pervostolnik Macxarski, Arki-Biskup Ostro-

gonski dostojao se je, za vishe proslaviti pristolje millostive Majke, u ovoj cerkvi, plasht Arki-Biskupski primiti, i slidechi dan istu cerkvu sam po sebbi posvetiti. Kod kojega proslavljenja, i posvetjenja cerkve, nalazilo se je veliko mloshtvo duhovne i svitovne velike Gospode. Kano: od strane csanadskoga Misnicsstva, biashe isti Priuzvisheni Gospodin Biskup csanadski Ladislav Keszeghi, s-mlogima ostalima Poshtovanima Misnici. Od strane Erdeljskog Biskupata, biashe Prisvitli G. nadpisni Biskup Stipan Fangh, i dvaP.G. Kanonika. Iz Veliko-Varadinskog Biskupata:biahPGospodinStipan Tokody Kanonik, i mlogo drugiuh vridnih Duhovnikah; medju kojim nálazise takojer mlogobrojnih Redovnikah iz razlicsitih Derxavah. — Od strane svitovnoga Poglavarstva: Od strane Prisvitlé Derxave Aradske: biashe Gospodin Jvan Nep. Kovács, pervi Vicishpan; Gospodin Adalbert Bitto, drugi Vicishpan; G. Martin Terek veliki Sudac; Prisvitli G. Grof Fekete, P.G.Andria Foray Vlastelin, i ostala mloga recsene Stolice Gospoda. Iz Temesvarkog Okolisha: nálazih se G.

Ladislav Muslay Vicishpan; G. Franjo Ürményi, poglaviti Komorskih, ovoga okolisha, dobarah Upravitelj; G. Vlastelin Pichler Izporuesnik Kraljevski, Slavne povlastjene Varoshi Theresiopolitanske u Banatu; Veliki Sudac G. Jozo Csupor; i.o. Od Stolla Krashovskoga prosvitlisho. ovo misto: Gospodin Shimo Jakabfy, pervi Vicishpan; s-mlogima drugima. Iz Biharskog Okolisha Prisvitli Gosp. Ludovik Rhéday, visokoga derxavskog Vladaoca Mistovladaoc; i josh druga Gospoda s-njime. Od strane Derxave Bekeshke: G. Gjuro Vidovich kano pervi, i Gosp. Rosty, kano drugi Vicishpan; Prisvitli G. Aloysia Almassy Grof; P. G. Vlastelin Rudnyansky. i.o. Ovi rekoh svi proslavishe bogoljubno ovo misto, koje je Otac nebbeski, za slavu vishu svoje pridráge Majke milloserdno odabrao. Ova se sva dogodishe, pod Stareshinstvom P. O. Daniela Papsse, i Namistnicsstvom P. O. Bernarda Eberstallera; kojima G. Bog, radi njiovih kripostih, i vridnostih, ovo blágo veselje dostojao se je udiliti.

Osim ovih izbrojitih: prosvitlita je bila, ova millostive Majke crkva, s-pohodom i druge uzvelicsane Gospode; ka-

no: dana 22ga Kollovoza 1809, pohodila je millostivu Gospu P. Princesa Maria Anna, rodjena sestra N. Ces. Kralj. Velicsanstva, Cessara Franje I. i ovdi prinochivshi slidechi dan, svoju poboxnost bógoljubno izvershila. Godine 1823. 6ga Kollovoza pohodioje istu millostive Majke cerkvu P. G. Jozo Maylath Nacselnik Priuzvishene Komore.

Za zlamenje vikovito, svoga vruchoxeljnoga shtovanja prama B. Divici Marii, dostojao se je Priuzvisheni Gospodin, Princ Aleksander Rudnay, Pervostolnik macxarski, i Arki-Biskup ostrogonski, dvi krune, velike eine, od suhoga zlata, prikazati millostivnoj Majki. Oviuh vechu dostojao se je P. Gospodin Ladislav Keseghi, csanadski Biskup, godine 1820. 27ga Lipnja bash na svoj svetcsani dan sverhu glave csuddotvorne Majke, manju pako sverhu glave Diteshca boxanstvenoga, za vishe proslavljenje Kraljice Angjeoske, poboxno postaviti.

Najposli, kada je mlogoshtimani Stareshina Manastira radnanskoga P. O. Daniel Papsso, svakka u recsenoj cerkvi dovershio, pocseo je on srichno i poldnev-

sku stranu Manastira, koja nedovershena biashe, spomochom Dèsnice boxanstvene úzdizati, metnivshi temeljni kamen dana 16. Serpnja, godine 1823.

DIO DRUGI.

POGLAVJE I.

Blagodarnosti, Millostive Gospe radnanske.

Godine 1709. kada se je u okolishu ovomu, i ū istom varoshu Aradu, kuxna bolest, na toliko uzmloxala: da teshko biah moguche savladati s-pokopanjem mertva tilesa, ùpaddè u istu otrovnu bólu, jedna, dobre chudì xena, Anna Brumerin. Ova recsena xena, posli kada bise bila, od prijake ove kuxne bolesti onesvistila, i tri dana, kano mertva lēxala, trechi dan mallo se pojavivshĭ, pocseh okolo stojechima slideche ricsì govoriti: „Nekka dobro znate: da ova káshtiga boxanstvena donle neche pristatti: dokle varosh svakolika, obihodom, millostivu Majku rad-

radnánsku nepohodi." Ovo, u kratko izustivshi, pridádde duh svoj Gospodinu.

Kakko ove ricsi razumishe varoshani, odmah se druxstveno uputishe u Radnu; ovdi prikazavshi millostivoj Majki, darove poniznog uzdisanja svoga, vratishe se srichno kutji. Posli nikoliko danah, ositishe mochno pomoch B. D. Marie; u krátko bo vríme, kugga sa svim u varoshu pristadde. Ovu veliku blagodarnost Gos-

pe radnanske, jest Skup varoshki poglavarah pismeno osvidicsio.

Udobolja, po Utocsistju B. D. M. pristaje.

Dopálo se je Otcu Nebbeskomu: da ona, koja mi od njega ponizno prosimo, on nami, vishe putah po utocsistju svoje drage Majke, obilnie udilì. Dogadjaj ovo potverdjuje slidechi: Miho Saraila, pribivaoc radnanski terpechi prijaku udobolju, za tri miseca, ni s-rukama ni s-nogama nemogashe ganuti; kushao je on razlicsite naravne likove, alli 'mu bash nishta nekoristishe. Isti 'su likari, najposli od njegova ozdravljenja cilo zdvojili. U ovomu xalostnomu stanju, utecse se on poufano millostivoj Majki; i koi nemochan biah sam po sebbi, do cerkve otichi: dadde sebbe, po drugima u cerkvu, onnako nevoljna nositi; gdi, uzdishuchi, i molechi pomoch od pridobre Majke, óchutih nikku odlashnjicu odmah udah svojih; mallo za tim kasnie, csovik recseni, sa svim ozdravi, i dostojno zafali Majki od milloserdjah na ovome velikome daru, godine 1718.

Xil-

Xillah gercs pristaje.

Kakko hitro, priblaxena Divica nashe molitve uslishaje, morre gospoja Regina Jungin, iz Arada, pravo osvidocsiti. Ova je gospoja, godine 1724. nepodnosljivu xillobolju, na desnoj ruki terpila; i premda se je cilo nadala, po razlicsitima likariama, od ove bóle oprostiti: sa svim tim, ljuta bóla, jest svakki dan mochnie priuzimala; tako 'su se najposli xille sgercsile: da ni jednim perstom jest mogla maknuti. Zavitise najposli k-Gospi radnanskoj; ovdi kod pristolja millostive Majke, kada vruchu svoju molitvu dovershih, persti seprùxati i gíbati iz tiha pocseshe; ova ocsito videchi, pomoch sverhunaravnu bláge Majke, njoj dostojno zafalivshi, i vrativshi se kutji vesela, ne samo prid kutjanom svojim, nego, i prid, svim slavnim s-kuppom varoshkim, dóbrotu B. D. M. svesverdno ispovidih; koji, sverhu ovoga istinitoga dogadjaja, svoj obchinski pecsat, i podpis datti nedvojishe.

Derhtavci izmolishe zdravlje od Mil. Majke.

Koliko je veliko nashe poufanje, toliko je vecha millost nashe priblaxene Majke; koja dobro zna slabosti nashe, i kano brixljiva majka, padajuchemu diteshcu na pomoch hiti. Ovoje poznala Barbara kcherca nejaka Mihe Tunicha iz Segedina, koja pet nediljah u nemochi, i derhtanju rukkuh i nogguh, podpunno próvedeh. Diteshce svoje ovo, roditelji najposli, kada viddishe, da naravni likovi nepomaxu, zavitovashe millostivoj Majki radnanskoj, koji srichni plod zavita ovoga, ne mlogo kasnie i ossitishe. Isti bo onni dan recsenomu ditetu, derhtavica pocse pristajati; koje za tim i cilo ozdravi. Ovi dogadjaj, ne samo roditelji, nego i Lovro Alaborich, Katharina Antolich, Agneza Kocsishin, zakletvom potverdishe. — Prilicsno xalostno stanje biashe Petra Varicha varoshanina Aradskoga. Ovoga sinak shesterogodni Martin, ne samo slabost rukuh i nogguh, neggo i cila tila, toliku je terpio: da ni potribiti zalogaj kruha, jest k-ústma priniti, illi dra-

probaviti mogao, josh manje, na nogge-se podichi; roditelji dobri, duxnosti svojoj zadosta ucsinishe, traxechi svakku moguchu pomoch od likarah; videchi pako, da naravna nepomaxu, lik traxishe, poufano od Likara nebeskog, po utocsistju blagodarne Gospe radnanske; zavitovano dite, kada u narucsaju u Radnu, do briga donesoshe, na komu cerkva jest, pocse onno noxice, i rúcsice, koje saverte prie bishe, iz tiha pruxati; posli pako, kada roditelji S. Missu poboxno slushashe, i svoju boggoljubnost sa svim dovershishe, pruxih recseno dite sa svim ruku svoju k-otcu, i zaktivah po sebbi, iz cerkve dolli u sello snichi; shto i úcsinih, s-najvechim roditeljah svojih vesseljem. Na ovoj blagodarnosti velikoj, dostojno recseni varoshanin zafalih Majki od Milloserdjah, njoj, zdravlje sinka svoga uvik pripisujuchi.

Progunita igla srichno se probavih.

Blagodarnost veliku Majke csuddotvorne, pripoznaje takogjer Andria Gel segedinac, s-kuppa s-zarucsnicom svojom,

koji nevoljno stanje, kcherce svoje, godinu i tri miseca starre, duggo plakashe. Ovo nejako diteshce, u nerazumnoti svojoj prógunih iglu zvanu, one versti, koju nikke, za ureshenje nositi na glavi obicsaju, (ovakove igle i kamecsak imadu na verhu; za vishe ureshenje i lipotu, kakinoje i ova imala.) Ova kitna igla, tri miseca, i tri nedilje u divojcsici recsenoj zaostaddе. Koju je mukku, ovo nejako diteshce, koju li 'su dobri roditelji, ovo motrechi terpili, svakki razuman lahsno promisliti moxe. Ni 'su medju to od moguchstva i dobrote boxanstvene zdvojili, neggo poufano zavitovashe diteshce Majki csuddotvornoj radnanskoj; pomillovao je Otac nebeski zavit oviuh roditeljah brixljivih k-Majki svojoj; jer, kakko onni obechani obihod, kod Gospe radnanske dovershishe, od onnoga vrimena, nájdoshe diteshce svoje kod kutje zdravo. Ovi csuddni dogadjaj, ne samo roditelji recseni, neggo i drugi, koji stanje tuxno diteshca prie poznavashe, u svisti pravo i istinito s-poznashe; kano: Vridni i Poshtovani Misnik Leopolda, Upravitelj Poboxnih Ucsiniocah u Segedinu; Jakob

Bren-

Bronstetter, i Thomo Liss, spomenute varoshi csastni varoshani.

Blagodarnost millostivne Gospe prama Nevirniku.

Godine 1714. dok josh Turci u Banatu bishe, dogodise slidechi dogadjaj: Niki turcsin, hotiuchi se priko potoka Marosha privesti, nesritno iz ladjice na polak recsenoga potoka izpadde; pocsevshi se smertjom ovdi hudo boriti, moradse se najposli silli vodenoj pridatti; i kada viddi ocsitu pogibilnost svoju, ositise on na dnu vodah, na millostivu radnansku Gospu, od koje je on, kano pervi komshia mlogo dobra csuo: zazvah on, josh mallo pri sebi bivshi, millostivu Majku, ako i nevirnik poufano na pomoch; u isti csas ovoga poufanja, ochuti on u sebi niku potajnu kripost, koja 'ga iz dubljine vodah pódixe, pocse se on iz nova, alli kripostnie veche nego prie, s voddom boriti; srichno tada privladah sillu vodenu i kraju dóplivah; izishavshi na brig odmah je zafalió pridobroj Majki na ovomu velikomu dobrocsnistvu, ódbacivshi

kri-

krivi zakon svoj, i póznavshi Istin u virre katolicsanske. Kolika je ovo sricha! spasih ovi nevirnik, po utocsistju Blaxene Divice vrimeniti, i vikoviti xivot svoj.

Pomoch M. Majke u velikoj pogibeli xivota.

Godine 1728. zrakke millostih svojih, ukazala je csudotvorna Majka, jednomu Temeshvarskomu varoshaninu Petru Majeru. Ovoga josh neako, zato i nerazumno diteshce, stajashe na putu, kada u najvishoj bisnosti poplasheni konji, s istim putom bixashe, i upadde nesrichno pod iste konje i kolla; ovo motrechi njegov otac, koju je, u oni csas, xalost serdca imao, videchi: da podaleko jest, i dite od ocsite pogibeli izbaviti nemore, svaki razuman naravno razsuditi morre; dobri otac medju to nézdvoji, nego uzdahnuvshi zazvah iz svega serdca u pomoch millostivu Gospu radnansku; lip je i plod sveserdnoga pouffanja svoga recseni varoshanin, u isti csas uzdáhnutja svoga docsekao; prishavshi bo konji i kolla

kolla priko diteta, takoje, po zashtitenju osobitomu Millostive Majke Otac nebeski stanje pogibeljno ovoga diteta pod konji i kolli uredio: da ni konji ni kolla, nisu se njega ni dotaknula, mlogomanje njemu u csemugod naudila. Ovi dogadjaj dadde recseni varoshanin izmaljati, i za znamenje vikovite zafalnosti, u cerkvicu radnansku postaviti.

Ni je u manjoj mlogo pogibeli xivota bio Jozo Hofman, varoshanin takojer Temeshvarski, godine 1737. Cilu godinu tako je oshtru nogobolju recseni csovik terpio, da je na nogama najposli divje meso izrastlo; ovdi Likari, za xivot ostali, kakogod od ove otrove osloboditi, odlucsishe 'mu noge pri kolini odsichi, da trulost recsena s-vrimenom sve tilo neotruje. U ovomu doisto najxalostniemu stanju, nézdvoji spomenuti bolestnik, nego se sveserdno obrati s-poniznom proshnjom millostivoj Majki radnanskoj; zamolih on zatim likare, da bi 'ga josh nikoliko danah u miru ostavili, i noge od ostalog tila neodiljivali; privolishe na moljbu njegovu likari, i u miru ga nikoliko danah ostavishe; ovi pako poboxni Kerstja-

nin, protiva csekanju likarah, posli nikoliko danah ochutio je osobito niko pridrugacsenje na nogamah svojima, i mallo kasnie na noge se sasvim podigao; pohodivshi zatim millostivu Priliku Gospe radnanske, dostojno 'joj na ovome velikome daru zafali.

Rom slavi dobrotu Millostivne Divice.

Kako Gospodin Bog nashu poboxnost, i molitve obilno naplatjuje, pokazuje jedna dobra, i poboxna xena, koje peterogodno diteshce brez shtákah, ni koracsiti nemogashe. Svakki je dobri csovik, hudo stanje ovoga diteshca, osobito brixljiva majka csesto i gorko oplakala. Posli kushatih svakojakih naravnih likovah, koji nishta nepomogoshe, dovedeh njega zavitovana naiposli u Radnu, bash na dan svetkovni Porodjenja B. D. Marie; ovdi, premda s-velikim truddom, pod pomochom svoje majke, obideh recseno dite na shtakkama tri put Priliku millostive Majke; kada dite trechi put dovershivati pocse obilazenje oko oltara Gospina, ochuti niku sve vishu i vishu kripost u noxi-

noxicama svojima; úsudise odbaciti za tim shtakke svoje, i zapocseh prosto, i stalno kano najzdravii, prid svima, koji se u cerkvi nalazishe hoditi. Kolika Millost od Pricsiste Divice za tuxnu majku! a koliko vecha za isto diteshce! Ovoga je dogadjaja gledaoc bio isti P. O. Augustin Knexevich, ondashnji Stareshina Manastira radnanskoga; osim njega svi oni, koji dite prie, i posli obihoda, u cerkvi motrishe, kano: i ista gospodicsna Gospodina Barona Orcì kcherca, koja u isto vrime bivshi u cerkvi, i ovi dogadjaj vlastitima ocsima motrechi, za vishu zafalnost i pripoznanje, skinuh s-vrata od tristotine forintih preciniti dar, i prikazah ’ga Millostivoj Gospi.

Neplodnica najde veliko utishenje kod B. Divice.

Jvan Raub, nikki glasoviti likar, xivih, sa svojom dobrom zarucsnicom, mlogo godinah, u xeljnome miru; jedna nishtnemarje, biashe njiova, i to najvisha xelja: jednoga bashtenika svojih dobarah viditi i docsekati. Ovu svoju nutarnju bólu, po-

nizno prikazashe jednocs oni onoj blágoj Divici, koje je mogucha svakka rics prid Bogom. Posli obvershitog zavita, blagosovi i njima lipo Otac nebeski, poklonivshi 'jim xeljnoga bashtenika. Za zafalnost ove velike blagodarnosti, dadde pofaljeni likar sreberno pristolje za uzderxanje, i pokazanje Prisvetoga Oltarskoga Sakramenta, za radnansku cerkvu nacsiniti.

Slabost pameti Mil. Maika okripi.

Dara plemenitijeg, od Bóga csékati nemoxemo, od jedne bistre i dobre pameti, koja osobita vlastitost csovicsanska jest. Mankar je ovoga neprocinjenoga blaga plakaoje Abraham, ovcsar Gospodara Babicha, na svojoj zarucsnici; koja, nezna se iz kojih uzrokah, vishe godinah toliku slabost pameti jest pokazala: da, za najvechu svoju, i svoga druga xalost, nikakvi posao, ni pocseti, ni dovershiti neznadde. Ovi virni drúg, razumivshi od ljudih mloga, od millostive Gospe radnanske, uputise poufano s-zarucsnicom svojom odmah u Radnu. Ovdi molih on poboxno millostivu Majku: da bi jedinu

zrak-

zrakku millostih svojih, na drugaricu njegovu dostojala se spustiti, i njoj pervashnje stanje, dobre i bistre pameti povratiti. Majka dobra, koja nikoga xalostna od sebe nepustja, jest se i ovomu tuxnomu csoviku, osobito pako njegovoj drugarici smillovala; poklonih xeni recsenoj dar priveliki bistra i dobra razuma; ona poznavshi svoje pervashnje tuxno, a sada veche ugodno stanje, dostojno Majki pridobroj zafalivshi, veselase s-drugom kutji povratih.

Millost Majke u smertnoj pogibeli.

Niki dobre chudi csovik iz Jarmate, izishavshi jednocs u lov, po nesrichi svojoj hotiah on u pushku púhniti; u isti csas, xalostnom njegovom taliom, odapese pushka, takko nezgodno: da unishavshi zerno pushcseno na usta, na zatiljak izaj, de s-kroze. Naravno, shto od sille one prijake, shto od smertne ove ranne padde on onesvistit odmah na zemlju; biashe mu nishtnemanje josh tolika razabranost pameti, da pomisliti na millostivu Gospu, i nju u pomoch zazvati mogashe. Lip je

 plod

plod poboxnog uzdisanja, svoga recsenii csovik, od millostive Majke zadobio, pomoglo je narav njegovu takko veoma oslabljenu, millostivo lice csuddotvorne Divice, da je srichno, i uzterpljivo ovu smertnu rannu pribolio. Za zafalnost ovoga dosta velikoga dobrocsinstva pohodivshi on millostivu radnansku B. D. Marie Priliku nedilju danah, svakki dan nju falechi i slavechi, u cerkvici njezinoj, jest se u Radnoj zaderxavao.

Prilicsan ovomu, alli mallo pogibljiviji, jest dogadjaj plemenite Gospoje Ivice Iglserderin, od pervashnjega, koji se dogodi u Tapalovcu varoshcsichu Derxave Lugoshke. Ova Gospoja poslujuchi nishto oko duvara, gdi pushke visishe, dotaknu se nezgodno napunite pushcsice, koja csetiri odsicska, illi dva pripolovljena pushcsena zerna u sebi imadde; odapese ova pushcsica tako nesritno: da 'ju dva komadicha u livo ramme, dva pako u persah udarishe; spustise ona kano mertva odmah na zemlju. Bishe mlogi likari k-ovoj Gospoji pozvani, alli se nijedan, videchi veliku, i smertnu ovu skoro pogibel, nehotih ovoga posla prifatiti. Nezdvojih svo-

jom

jom velikom srichom, kod ovih smertnih ranah, recsena gospoja od zdravlja svoga; zazvah ona u pomoch, kako najbolje i poboxnie znadde, millostivu Gospu, koja njoj odmah i na pomoch dojde: jer, nesamo 'joj u frishko odlahni: nego i za dosta kratko vrime cilo, ózdravi. Pokazah ona zafalno serdce svoje prama dobroj Majki, prikazanjem jednoga prilicsnoga srebernoga dara.

Pomoch Mil. Gospe u voddi.

Koliko milioserdje úcsinih, csuddotvorna Divica, u Borosh-Genvi, ucsi nas slidechi dogadjaj. Diteshce niko josh ponejako, zabavljajuchi se oko majke svoje, koja pri vóddi na jednomu silnomu potocsichu poslovah, úpadde u recseni potocsich. Tako 'ga je odmah, nagla vodda, od kraja na dubljinu zamahnula, da 'ga majka, brez pogibeli vlastitoga xivota, nije osloboditi mogla. Dite se je recseno, dosta dugo, s-voddom bórilo, alli nikoga u blizu, osim jedine majke, od xalosti veche prinemoxene, koi bi dite osloboditi mogao, ú oni csas nebiashe vidditi. Vi-

dechi ona ovo xalostno okolostanje svoje, i diteshca svoga, i videchi ocsito, da 'ju nitko veche osim Boga, i Blaxene Divice pomochi nije vridan: zavapih iz svega glása, i požvah poboxno u pomoch Gospu radnąnsku; zovnih za tim imenom diteshce svoje: kano dabi 'mu, premda i nejaku, pomoch Milsostive Majke priporucsiti hotila. Razabra se na ovo poživanje mallo, diteshce recseno, pocse se opet iz nova voddom bóriti, i nastojah blixe kraju prichi, gdi bi 'mu majka lashnje pomochi mogla. Shto nemoxeh kripost diteshca, to ucsinih milloserdje veliko Marie: prívlada dite nejako naglost vodde, i sritno príbrodih kraju; ovdi pruxivshi xeljnoj majki rucsicu, bih od nje srichno izvadjeno. Pripoznavala je ova bogoljubna xena uvik, ovu csudnovatu pomoch B. D. Marie, nju vruchoxeljnie svega xivota svoga shtujuchi.

Dobrotu Pricsiste Divice, ispovida G. Elizabetha Kaiserin, virna drugarica Nastojnika nikoga solarskoga u Lippi. Ova stojechi jednocs blizu jedne kravve, bih od iste iznenada uxbunite kravve u okko, tako nesritno pogodjena, da je sa svim,

na

na ono okko víd izgubila. Kolikoje drago svakkomu csoviku okko, toliko je nastojala recsena gospoja, barem mallo bolji vid zadobiti, kroz razlicsite naravne likove; alli sva ova zaludo bishe. Pohodi ona jednocs Millostivu Priliku Blaxene Divice Marie, i sveserdno objavih xalost svoju pridobroj Majki, ponizno 'ju molechi: da bi 'joj se smilovala, i samo i slabi vid, na ubijeno okko povratila; Utishena se je ova gospoja kutji za tim povratila. Posli mallo vrimena, ositih ona sve kripkiji i bistrii, na ubijeno okko pogled, dokle najposli na onu mirru vída dojde, koju je od B. Divice poniznō prosila. Ovu veliku millost, jest recsena gospoja zakletvom osvidocsila.

Zdravje svoje pripisuje Mil. Majki takojer jedna bogabojecha xena iz Lippe Anna Maria Veterin, koja je mlogo vrimena, takko jako i gusto kervotocsje terpila, da se je veche od slabostì prinemogla. Ove je uvik jedina xelja bila u Radnu prichi, i ondi se onoj dobroj Majki potuxiti, koja je onoga porodila, koga je skut jedini hodiche, xenu, koja je dvanaest godina kervotocsje terpila izlicsio. U slabosti premda

najvechoj, prideh ona Marosh potok, i dojde prid pristolje Millostive Prilike Gospine. Koja je bila molitva njezina, kako ponizna i kakko gorucha, najbolje oni razsuditi znadu, koji su ikakvu duggu, i teshku bolest terpili. Velikoga bogoljubstva svoga, jest ugodni plod recsena xena u frishko ositila: jer, koja je nemochna, koja je bolestna, koja je tuxna poufano— k-Majki millostivoj doshla, ona je mochna, zdrava, i vesela kutji se povratila.

Millosardje veliko B. Divice, ispovida takojer Barbara Patakin iz staroga Arada. Ova, godine 1745 imadeh na jednoj rúki veliki otok, a na nogi pet gerdnih ranah. U ovomu xalostnomu stanju, najvishe njezino uffanje bih, k-millostivoj Gospi radnanskoj utechise. Jako nemochna pohodih onna millostivu Majku; prikazavshi potribu svoju, i poboxnost svoju obvershivshi, u miru se kutji povrati. Posli dva dana, prístadde ból; otok popùstjati pocse na rúki, a i ranne se na noggama, za mallo vrimena podpuno izlicsishe. Za vishe povirovanje primitoga dobrocsinstva, i za utishenje ostalih bolestnikah,

kah, ona je ovi istiniti dogadjaj zakletvom potverdila, i Majki Boxjoj svega xivota zafalna se ukazala.

Progunita koshticsica bih srichno probavita.

Iz Derxave Veliko-Varadinske sella Pelserina, godine 1745 jest Valentin Foctor, osobito svoje utishenje kod blagodarne Majke radnanske; takojer nashao. Spomeniti csovik, jest u jillu nehotomce, koshticsicu jednu progunio koja 'mu se je u gerlu takko nezgodno pripricsila, da se po nikaki nacsin, od ove nesriche nije mogao osloboditi. Pet danah recseni je csovik toliku mukku podnosio, da nishta u svoje tilo k-xivotu potribitoga primiti nije mogao. Nezgodu ovu veliku, jest on ponizno csudotvornoj Gospi objavio, molechi nju grozno za onu pomoch, koju 'mu ljudi nisu vridni datti. Posli ovoga vruchoxeljnoga uzdisanja, ochutih on málu odlashnjicu; za kojom je i koshticsicu odmah, sa svim srichno próbavio, i cilo za tim ozdravio; otishavshi za tim u Radnu, proslavih ondi Desnicu primoguchu

Otca nebbeskoga, i blagodarnost Majke Millostih.

Millost Majke prama rommu i ubogomu.

Nije manju, prid pristoljem millostivnim B. D. Marie, millost stekao niki prosjak iz Velikog-Varadina, godine 1745. dana 24tog Lipnja. Ovi je za tri godine takku slabost u svemu tilu, a navlastito u nogama terpio, da brez shtakah ni hoditi, ni postajati nije mogao. Znajuchi ovi ubogi, da najbolji lik sirótah jest uffanje u Dobrotu boxanstvenu, i millost Blaxene Div. Marie, sviuh nas najbolje Majke: sve je svoje potribe, i bóle, na Boga i na Majku dragu oslonio; premda dosta poteshko, dopuzali on nishtnemanje do millostivne Majke radnanske; ovdi dixe on ocsi svoje, k millostivoj Priliki B. Divice Marie, i molih nju iz svega serdca za pomoch potribah i bóle svoje; nije kasnila dobra i ubogih Majka, njemu na pomoch dochi, i túge njegove slatko utishiti; ochutih bo on, sve stanje svoga nemochnoga prie tila veche pridrugojacsito, koje za tim sa svim se i okripi. Videchi on, da

je

je vishe millosti od B. D. nego bi csovik i iskatti znao, zadobio: falechi i slavechi Boga i blagodarnu Majku, povratise u miru.

Koliku je nash Spasitelj, svojoj pridragoj Majki, za utishenje xalostnih moch pridao, neizbrojeni dogadjaji njezine blagodarnosti jesu pokazali. Jednu zrakku ovih dobarah nebeskih, primila je nika bogoljubne chudi xena rodjena, iz povlastjene Kraljevske varoshi Vinge, imenom Margaritha, koja je mlogo vrimena, ljutu bolu u ocsima terpila, i vid bash sasvim izgubila. Dadde ona sebe najposli, u Radnu po jednomu virnomu vodji odvesti, koja sama otichi nije vidila, ni znala. Doshavshi prid millostivu Priliku blagodarne Divice, pocseh ponizno uzdisati, i Majku dragu, kano najboljega nashega Likara na pomoch zvatti; pomillovala je nju millosérdjem velikim priblaga Divica, i xeljni víd, posli nikoliko danah njoj poklonila podpunno. Za ovo veliko dobrocsinstvo, nastojala je ona, dostojno Bogu, i millostivoj Majki zafaliti svega svoga xivota.

Uvik dobra i millostiva Majka, a navlastito onda pripravnaje nashu slabost podpomochi: kada nju sveserdnim serdcem u pomoch zovemo. Ovu je srichu izkushao poboxni shtovitelj B. D. Marie Albert Akaz iz Arada. Ovi krotkoga xivota csovik, nehotomce je ribju koshticsicu tako nezgodno progunio, da se je ista koshticsica tako nesrichno u gerlu pripricsila, da 'ju po nikaki nacsin, nije bilo moguche probaviti illi izvaditi. Ponovio je ovi recseni csovik kripostnie ono uffaje svoje prama B. Divici Marii, koje je uvik prama njoj nosio. Alli nije ni dobra Majka shtovitelju svomu kasnila u pomoch dojti: jer u koi je' csas zavit k Blaxenoj Divici ucsinio, u oni isti csas, prid mlogima okolostojechima ljudma, srichno je iz sebe izbacio recsenu koshticsicu.

Pomoch Pricsiste Divice u velikoj bolesti.

Csuddotvoran je Bog u svojima Svetima, a mlogo je csuddotvorniji u svojoj priblaxenoj Majki, koja nishta drugo toliko ne-

xedja,

xedja, koliko spasenje, i zdravje nashe dushevno i tilesno. Nekka nami jedini izgled bude Katharina Rezlerin iz Lugosha, koja terpih, tri podpunne godine veliku nevolju. Csesto ova huda xená, u ovoj velikoj bolesti, sada na jednu, sada na drugu stranu iz nenada padajuchi, jest sebe nemillo rannila. Nastoio je drùg njezin, traxechi svakojake naravne likove, njezino, a i svoje dosta tuxno za to stanje poboljshati; sa svim tim nishta nije trudu njegovu, za ovu nevolju izlicsiti odgovorilo. Srichno misljenje najposli padde njemu na pamet, blagodarnu Gospu radnansku pohoditi, i ondi sveserdno, ovo najnesrichnije stanje svoje zarucsnice, njoj, kano najmilloserdnijoj Majki nashoj objaviti. A! koga je dobra Majka zapustila? Koga xalostna od sebe pustila? Koga molechega nije uslishala? Koga xalostna nije utishila? Najde i ovi tuxni csovik, srichu sverhu sviuh srichah: najde xeljno zdravje svoje drugarice, izmolih ono mirno serdce od Boga, po utocsistju priblage Divice, Koje 'mu ljudi datti nisu vridni; xena bo recsena, od onoga vrimena, sa svim izgubih veliku nevolju, prominise u

zdrav-

zdravju kano priporodjena, i do sverhe xivota svoga, nalaziseh uvik u ugodnomu stanju zdravja svoga, kano, da nije nigda ove nevolje ni terpila. Koliko srichniju sebe zapazih ova xena, koliko mirnijega pako od ovoga vrimena dobri drúg njezin, toliko vishe faiishe i slavishe Boga, i Millostivu Majku.

OPOMENA.

Nemoj moj dobrovoljni i poboxni shtiocse! nemoj krotki Brate! misliti: da samo ove Millosti i Blagodarnosti, koje 'sam ja ovdi u kratko izbroijo, jesu po utocsistju Priblaxene Divice, u ovomu mistu, i po Moguchstvu boxanstvenomu tvorene; nekka ti prikazanja ona zafalna, nekka ti shtakke koje rommi ozdravljeni u ovome mistu ostavishe, i druga mlogobrojna, koja se i danas u ovoj cerkvi nalaze, premda 'su i nima progovore, i osvidocse: kolike je Dobrota boxanstvena, po molitvi Kraljice nebeske pomogla. Alli nisam ni onnoga misljenja: da po ovomu izpisu, razlicsitih Millostih, tebbe u Radnu ichi sillim; neggo: da te u svakoj potribi, u

sva-

svakoj protivshtini tvojoj, i gorkosti dushe tvoje, koju mi, kano ljudi! privladati nismo vridni, k-onoj Pridobroj Majki, gdimu drago bio, uputim: koje ljubav prama nama grishnikom, doisto nije manja, od ljubavi nashe rodjene majke. Ja kazah u Pridgovoru, i opet velim: da Gospodin Bog, koga mi veche, po nauku spasonosnomu krotkoga Spasitelja nashega, Otcem nashim zovemo: znade, morre, i hoche nas, radi vridnostih pridrage Majke svoje u svakome mistu pomochi, samo akko svakka, ponizno u Ime Sveto njegovo od njega prosili budemo. A! tko je ikada izmirio, a tko 'che ikada izmirriti, Milloserdje, i Dobrotu boxánstvenu?! Tko zna, gdi, i kako se je dopalo Otcu nebbeskomu, radi ljubavi priblage Majke svoje, milloserdje grishnikom' ukazati?! Koliko je Majka draga, u svakome mistu, onìuh, koje bi davno paklene tmine proxderle, iz raljah nepriateljah paklenih izbavila!? Kolikima je zdravje tilesno, od Boga izprosila, i sovim na bolji duhovni, i spasonosnii xivot uputila?! Ricsjom najposli da izreknem jednom: U csemu se oholiti, izvan jedine nashe slabosti smijemo? svakki

ki 'smo csas u pogibeli illi dushe, illi tila; alli, ova Zvizda Jutarnja, nepripustja nas u dubljine mora, u zanke, koje nam svit oholi, tilo nashe, i djavao pakleni nepristance plete propasti; csuva nas, brani nas, i moli nepristance pravednoga Sudca za nas: da nas, ne po svojoj pravici boxanstvenoj, nego po otcsinskom milloserdju sùdi. Shtuj dakle! svagdi i u svakome mistu millostivu Majku, kako najbolje znadesh: i izkushati 'chesh sigurno, da je Maria millosti punna.

Pri-

PRIDAVĂK,

u

Komu se zaderxaje nacsin,

za csiniti

PUT KRIXA,

Koi je uredjen na mlogo mistah
U Cerkvah, i Manastirih Redovnikah
Od Obsluxenja S. Otca Franje;

Plăcs Kotomu

B. D. MARIE;

i ostale bogoljubne molitve i pismice.

Nacsin za csinit

PUT KRIXA.

Misnik prid Ottarom velikim stojechi, rekne ovu

MOLITVU.

Dillovanja nasha molimo te Gospodine, s nadanutjem priteci, i s-pomochom nasliduj, da svako nashe molenje i dillovanje od tebe vazda pocsme, i po tebi pocseto svershi. Po Isukerstu Gospodinu nashemu. Amen.

Klekavsht, ima rechi, shto slidi.

Mo-

Molitva za pripraviti se.

Ocse svemoguchi viesnji Boxe! evo se upuchujemo na ovi Put Krixa, koga ucsini tvoj prijpoljubljeni Sin Isukerst, nash priljubeznivi Odkupitelj, onda, kada pojde na Smert, za nashe odkupljenje. Odredili 'smo promishljat ú nashoj pameti one priteshke muke, koje nash Spasitelj podnese na ovomu putu za nas; jedabi proplakalo nashe serdce u promishlanju istih mukah, i nashi griah, koji bishe uzrok ovih neizrecsenih bolestih. Alli znamo nash primilostivi Böxe: da brez tvoje pomochi nismo zadovoljni ni promisliti koje dobro: zato prie nego se na ovo dillovanje uputimo, klekavshi prid tvojim pristoljem Boxanstvenim, ponizno prosimo tvoju pomoch, molimo tvoju millost, da prosvitish nashe pameti, neka na

ovomu xalostnomu putu promishljamo sva, koja podnese pridobri Isus, onako, kakoje tebi ugodno, da uxgesh nasha serdca, neka gorre u ljubavi tvojoj, nash prisveti Ocse. Nemoj nas dakle na ovi put pushtjat brez tvoje osobite pomochi. buduch dase zovesh Otac od miloserdja. Znamo da nashe zloche uzderxaju tvoje miloserdje, da nam ovu millost nedash, alli pak znamo daje isto miloserdje neizmirno, i zato temeljito virujemo, i uffamo, da'smo jur uslishani. Tisi Ocse pridobrostivi hotio, da tvoj Sin Isus hodi po ovomu putu, za pokazat nam ljubav, kojom nas ljubish; pokaxinam daklé i sada tvoju ljubav, csinechi, da mi istim putem idemo, kakoje tebi drago. Prikazujemo prid tvoje Boxanstveno pristolje sve muke Isusove, i molimo te, da nas po njima usli-

shash. Majko Isukerstova ti 'si najvechu xalost podnila posli tvoga Sina na ovomu putu, prikaxi dakle tvoje moljbe prid velicsanstvom Trojstva prisvetoga, da se moxemo s-druxit u xalosti tebi Divico pricsista. Prosechi dakle ovu milost, i uffajuchi temeljito, da 'smo uslishani, pria nego se dilimo, ima svaki ucsiniti dillo skrushenja, ovako govorechi u svomu serdcu.

Dillo Skrushenja.

Pridobrostivi moj Odkupitelju Isuse! poznajem, dasam te mlogo uvridio s-mojima opakima dilli, za to evo ovdi klekavshi prid tvojim prisvetim Krixem, kajemse sa svim serdcem, dasam uvridio dobrotu neizmirnu. Xaomije, dasam sagrishio, ne zaradi straha pakla, i njegovi muka, koje 'sam po mojima opacsina-

ma zasluxio; ni zarad izgubljenja Raja, veche samo zashtosam uvridio moga Boga, koi je dobrota neizmirna. Poznajem, da se nemoxe vecha neharnost zamisliti, nego ova, da buduchi ti dobrota nedospivena, i buduchi ja od tebe primio milosti neizbrojene, nishtanemanje bio'sam tako brez obrazan, da'sam protiva tebi prid tvojim Boxanstvenim velicsanstvom vishe putah dillovao. Alli evo sada moj Boxe! temeljito odlucsujem i obechajem, da te nechu veche u napridak nigda uvriditi, uzdajuchise u tvoju millost, s-kojom 'chu se csuvat ne samo od griha, nego josh i od svake prigode za sagrishit; odredjujem prie umriti, nego tebe uvriditi moj Isuse; i akomi dopustish josh koje vrime na svitu xiviti, usilovachu se csiniti pokoru, za platit tvojoj pravdi za moje opacsi-

ne. Spasitelju moj primilostivi! molim za onu tvoju neprocinjenu kerv koju 'si za me prolio, za svekolike muke, koje 'si za me podnio, i koje idem sada promishljat, daj mi milost da ova nebudu zaludu meni, nego dase ja po njima sahranim, i uxivam slavu, za koju 'si me stvorio, i odkupio, Amen.

Odluka, s-kojom se ima csinit ovi put Krixa.

Odlucsujem moj primili Isuse csinit ovi put Krixa, pervò : zashto 'sam duxan sliditi tebe moga Gospodina; drugo : za dobiti ona Proshtenja, koja 'su dopustili sveti Otci Pape. Odredjujem ova Proshtenja primit najprie za moje grihe, pak za koje 'sam duxan po pravdi, i po ljubavi. Imam takojer odluku moliti za one

sverhe, zarad kojih 'su se ganuli Otci Pape ova Proshtenja dopustiti. Alli moj Isuse! hochu temeljito, da svaka budu po tvojoj volji, i shtogod odredim; ako nije tebi drago, razumiem da nije odredjeno, nego da je onako, kako je tebi drago, i s-ovom odlukom temeljitom upuchujemse na put xalostni.

Pivaoci. Razcviljena Majka stashe,
Pokraj Krixa, ter plakashe,
Kad Sin propet visashe.
Puk. Od bolesti Majko sveta,
Ranne Sinka tvog propeta,
Nek nam budu u serdcu,

STA-

STAJALISHTE I.

Promishlja se Isus odsudjen na smert u dvoru Pilatovu. Ovdi 'su tri Proshtenja podpunna od svih grihah.

Ovdi svi klekavshi, s-velikim ponixenstvom, rekne se, shto slidi, i ovako prid svakim stajalishtem.

Redak. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
Odgovor. Jere 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je pervo stajalishte, koje prikazuje dvor Pilatov. Ovdi nash pridobrostivi Isus bi sa svom nemilostjom bijen, i tako ú njegovomu

prisvetomu tilu izranjen, da nesamo se nenahodjashe ú njemu najmanje misto zdravo, nego biau uzmloxane ranne sverhu rannah, Ovdi bi okrunjen ternovom krunnom, koja 'mu toliku muku zadadde, da bi bio od teshke bolesti umro, da 'ga nebude uzderxaló njegovo svemoguchstvo zaterpit veche. Ovdi pak bi nepravedno od Pilata odsudjen na smert Krixa. Promisli ovdi ova svaka dusho s-kervjom ovoga neoskvernjenoga Jaganjca odkupljena; promisli, koja podnese za tvoje odkupljenje. Procini navlastito ovdi njegovu csudnovatu poniznost i krotcsinu, s-kojom primi prinepravedno odsudjenje na smert pogerdnu, na kojuse odsudjuju najvechi zlocsinci; netuxi se, neishte drugoga suda, nego prima dobrovoljno smert, da ti xivish; i promislivshi ova svaka, odredi u na-

pridak prominit tvoj xivot na bolje, buduch da 'su tvoji grisi bili uzrok ovi mukah, i ove smerti, ter s-velikim skrushenjem, i svih oviziuh procinjenjem, reci ovako.

MOLITVA.

O Gospodine moj priponizni Isuse! koi zarad ljubavi, s-kojom 'si me ljubio, hotio 'si se podloxiti mukam priteshkim, koliko da si bio jedan zlocsinac: hotio 'si primiti udarce, poruganja, popljuvanja, i smert veoma pogerdnu, molimote ponizno, da se dostoish zarad ovi tvojih mukah pomersiti odsudjenje moje na smert vicsnju, koju 'sam zasluxio zarad mojih priveliki opacsinah; neka budem na csas moje smerti slishat oni tvoj slatki glas: Hodi dusho blagosovljena uxivat moje Kraljestvo,

jer'sam s-mojom kervjom sve tvoje grihe pomersio, Amen.

Ocse nash, Zdrava Mario, Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Koje dushu ucviljenu,
Velle mlogo xaloshtjenu,
S-krozi gorki macs projde.
Puk. Od bolesti i. t. d.

STAJALISHTE II.

Promishlja se Isus uzimajuchi na se priteshki Krix.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je drugo stajalishte, koje je daleko od proshastoga dvaest i shest koracsaja, i prikazuje nam misto, u komu pripoljub'jeni Isus bi od nemilih slugah iz one razderte hodiche svucsen: u koju bishe obucsen za njegovo poruganje, kadaga ternovom krunom okrunishe, i bi obucsen u svoje vlastite haljine, za biti bolje poznan od neharnoga naroda; pak 'mu metnu he na ramena priteshko dervo Krixa. Promisli ovdi pridobrostivoga Isusa, koi je vas ogriznut u svojoj kervi, pun rannah i bolestih, ostavljen od svih kolicih svoih, i uzima dobrovoljno Krix teshki sverhu svojih izranjenih plechah, podnosechi-sa svim usterpljenjem udarce, i poruganja, kojamu csini neharni puk xudinski. Promi-

sli pak sam sebe, koi nechesh da csinish pokoru za tvoje grihe, nechesh da nosish Krix tvoj za Isukerstom, kako je on isti svakomu rekao: nechesh da idesh putem Isukerstovim, koite nevodi na Kalvariu, nego na Nebesa, i zato ostavljajuch ottverdnost tvoga serdca, ovako molechi Isusa, reci.

MOLITVA.

O Gospodine moj Isuse priljubeznivi! Kralju nebeski, koi 'si se pustio u ruke tvoji nepriateljah; i dao 'si se u njiovu volju, tersi uzeo priteshki Krix na tvoja izranjena ramena, molimte sa svom mojom jakostju, dami dopustish millost, da moju volju priloxim k-tvojoj, pak da dobrovoljno uzmem Krix pokorè za moje grihe, da 'ga nosim do smerti mo-

moje, pak date vidim, i uxivam uvik na nebesi, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine.
O. Smilujse nami.

Piv. O Koliko oxalosthtjena,
Bishe ona priblaxena,
Majka Sina jedinog.
Puk. Od bolesti i. t. d.

STAJALISHTE III.

Promishlja se Isus padajuchi pervi put na zemlju.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je treche stajalishte, koje nam prikazuje misto, gdi Isus buduchi hodio od proshastoga osamdeset i shest koracsaja, i veoma òslabio zarad udiljnoga prolivanja kervi, i veoma nemilog vodjenja, pade pervi put pod Krixem s-velikom bolestju, gdi mu se sve ranne ponovishe. Promisli ovdi tvoga prikrotkoga Gospodina, koi od tegoche Krixa padde nicsice na zemlju s-svoim Boxanstvenim obrazom, koi podnese ovdi priteshke bolesti, buduchimu se sve ranne ponovile, navlastito one, koje 'mu bishe zadala ternova Kruna. Ovdi primi iznova udarce, psosti, i druge pogerde od nemilih i opakih kervoliah, i svaka podnosi dobrovoljno, netuxechise, i neodgovarajuchi; a ti u tvoji bolestih, i drugi dosadah svitovnih, premda 'su nishta

prama ovima, koje Isus podnosi, proklinjash, i josh velekrat psujesh; i zato zastidjen rad tvog neusterplje-nja moli tvoga priusterpljenoga Isusa, i reci ovako.

MOLITVA.

O Gospodine, moj priusterpljeni Isuse! koi rad velikog umora i bolesti, nosechi Krix priteshki, padnuosi pod texinom istog Krixa na zemlju, molim tvoju neizmirnu dobrotu, dopustimi milost, da poznadem tegochu moji grihah, i poznavshi, izbavimse od njih, ter da stojim vazda stanovit u obsluxenju tvojih zapovidih. Ucsini moj Isuse! da ja budem vazda tebe naslidovati, nosechi svagda dobrovoljno Krix tugah, i protivshtinah svitovnih, za spasenje dushe moje, Amen.

Ocse

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine:
O. Smilujse nami.

Priv. Ka tuxashe, i plakashe,
I dertashe, kad gledashe,
Muke Sina pridragog.
Puk. Od bolesti i. t. d.

STAJALISHTE IV.

Promishlja se Isus susritnut od svoje prixalostne Majke.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
O. Jere 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PRO-

PROMISHLJANJE.

Ovo je csetverto stajalishte, koje nam prikazuje misto, gdi nash izmucseni Isus, posli kako bishe od proshastog shesdeset i jedan koracsaj hodio nosechi priteshki Krix, susrite svoju pripoljubljenu i prixalostnu Majku. Promisli ovdi, s koim serdcem gledashe priljubezniva Majka, svoga poljubljenoga Sina u neizrecseni bolestih pod teshkim Krixem. Promisli ovdi i serdce Isusovo, kolikoje xalostno rad xalosti, koje vidjashe u serdcu Materinu zarad svoji mukah. Procini obadva ova serdca jedno prama drugomu, od koih nemogu bit ljubeznivia, i zato ni xalostnia, nemoguchise medju sobom pomochi, nego jedno drugomu zadajuchi vechu bolest i xalost. I promislivshi ova svaka zastidise u sam

sebi, da'si tako tverda serdca, koje neche da se gane na ljubav, ni rad bolestih Sina, ni rad xalostih Matere, i moli ponizno Isukersta, ovako govorechi.

MOLITVA.

O Gospodine, moj primiloserdni Isuse! molim te ponizno, dopusti momu serdcu jedan dio onih xalostih, koje imadde tvoja primilla Majka u svomu serdcu onda, kada te susrite, i ugledda u ovomu putu, da ja mogu sa svim serdcem plakat tvoje muke, i tvoje Majke xalosti. Ucsini moj prislatki Spasitelju! ovo shote mòlim, neka moj razum vazda bude promishljat tvoje bolesti, i tvoje Majke xalosti, i da mi sve udilj budu u sèrdcu, a navlastito na straxnji csas moje smerti, za imat u pomoch i tebe moga Spa-

sitelja, i tvoju Majku moje utocsi-
stje, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine.
O. Smilujse nami.

Piv. Koi csovik neb' plakao?
Kad bi Majku tu zgledao,
U tolikoj bolesti!
Puk. Od bolesti Majko.

STAJALISHTE V.

Promishljase Isus pomoxen od Cyrenea Krix nositi.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blago-
sivamo tebe:
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu swit
odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je peto stajalishte, koje nam kazuje misto, gdi, posli kako bishe Isus hodio od prosha-toga, nosechi Krix, sedamdeset i jedan koracsaj, i neimajuchi veche jakosti za nositi 'ga, pobojashese nemillostive uboice, da 'jim neumre na putu; jer xeljau, da umre na Krixu; za to dadoshe Shimunu Cyreneu Krix nositi, a Isusa sa svom nemilostju voditi. Promisli ovdi muku, koju imadde Isus u svomu serdcu, videchi opacsinu xudinsku, s-kojom 'mu xeljau dati smert pogerdnu. Promisli i usillovanje ovoga srichnoga Shimuna, koi nekti nositi Krix rad njegove tegoche, i rad sramote, koja 'mu se csinjashe, da je nosit Krix Isusov. Promislivshi ova, poznaj, da 'si ti prilicsan ovomu Shimunu, koi nechesh da pomognesh nosit Krix Isu-

su onda, kad nechesh da podnesesh za njegovu ljubav jedno malano uvridjenje, i zacmi u tvomu neharnomu serdcu nenavidost protiva tebi istomu, ter ovako moli tvoga Odkupitelja, i reci.

MOLITVA.

O Gospodine moj prislatki Isuse! koi rad tvoje prigoruche ljubavi nosio 'si priteshki Krix sverhu tvojih izranjeni ramenah, i dao 'si mi nauk u prilici Shimunovoj da ti 'ga i ja pomognem nositi, shto dosad nisam obsluxio. Za to sada za ovu moju neharnost kajuchise, molim te moj Odkupitelju, da postavish sverhu mene tvoj priteshki Krix, davshimi jakost, i kripost, da 'ga mogu dobrovoljno nositi, za tobom. Primi slatki Gospodine! moje serdce, koje ti sada prikazujem, neka bu-

dem s-tobom zdruxen u bolesti, slidechi te virno; zasbto znam, da kako budem s-tobom terpit, tako 'chu s-tobom bit i utishen; koje milosti da'chesh mi dopustit zarad tvoje priuxgane ljubavi, temeljito uffam, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine:
O. Smilujse nami.

Piv. Tko se nebi razxalio?
Majku Boxju promislio,
Sinom dragim tugujuch.
Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE VI.

Promishlja se Isus otterven po obrazu od Veronike.

Oy-

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe!

O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je shesto stajalishte, koje prikazuje ono misto, gdi prama Isusu, posli kako bishe hodio sto, devedeset, i jedan koracsaj izajde Veronika, koja videchi onaj prisveti obraz, u koga xele Angjeli gledati, da je veoma kervav, izranjen, i popljuvan, daddemu kerpu, dase ottare; shto buduchi primio dobrostivi Isus, za pokazati svoju harnost, i blagodarnost, ostavi na istoj kerpi priliku svoga obraza onakog, kakvi onda biashe. Promisli ovdi dobrotu ove boguljubne xene, i plactju,

tju, koju primi od Isusa za ovu sluxbu, i ostani zastidjen u sam sebi, procinjujuchi ottverdnutje tvoga serdca, koje neche, da se ganne na xalost, gledajuchi ovako izranjena tvoga dobrostivoga Spasitelja, koga pozdravi, ovako govorechi.

MOLITVA.

O Gospodine prigoruche ljubavi moj Isuse! koi zarad iste ljubavi hotio'si ostavit priliku tvoga izranjenoga i pogerdjenogá obraza; molim te ponizno, da istu priliku iznova stavish u moje serdce, i tako ucsinish, da ja na svitu nebudem nigda xeliti drugu priliku, nego tebe, koga gledanje jest blaxenstvo: Dopusti mi ovu milost moj priblagodarni Isuse! neka budem plakat tvoje muke, dokle 'sam nå svitu, pak se s-tobom radovat na nebesi, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Zarad grihah svoga puka,
Gledah Sina tad u mukah,
Oshtrim bicsim podloxna.
Puk. Ob bolesti.

STAJALISHTE VII.

Promishlja se Isus padajuchi drugi put na zemlju.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetuicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe!
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je sedmo stajalishte, koje nam prikazuje misto, zvano vrata Sudska, gdi nash Spasitelj posli kako bishe hodio od proshastog trista, trideset, i shest koracsaji, drugi put upadde na zemlju, rad koga upadnutja primi nove ranne, i muke. Promisli ovdi tvoga Gospodina nicsice stojechega na zemlji, oslabljena od bolestih, pogerdjena od nepriateljah, i porugana od puka neharnoga; i zacsmi u tvojoj pameti, da tvoja oholost, s-kojom hochesh da 'si vishi od drugih, jest 'ga ovako nemillo na zemlju bacila; i za to ponizivshi tvoje misli, prosi Boxanstvenu pomoch, ovako govorechi.

MOLITVA.

O Gospodine prisveti moj Isuse! koi 'si s velikim neposhtenjem

i pogerdom ocsito bio vodjen, i zarad velike slabosti tvoga plemenitoga i izranjenoga tila padnuosi drugi put na zemlju; molim te, da prosvitlish moj razum, neka s-dilli pravoga ponixenstva bůdem pogerdit oholost, a naslidovat tvoje csudnovato ponixenstvo, derxechise od svakoga manji i gorji, podnosechi dobrovoljno svako pogerdjenje za tvoju ljubav, i za pokoru moji grihah, Amen.

Ocse nash. Zdrava Maria.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Viddi Sinka poljubljena,
Od sveg svita zapushtena,
Gdi umiruch izdishe.
Puk. Od bolesti.

STA-

STAJALISHTE VIII.

Promishlja se Isus, placsuche xene tishechi.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe:
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je osmo stajalishte, koje nam prikazuje misto, gdi posli kako Isukerst od proshastoga bishe hodio trista, cseterdeset, i osam koracsajih, susrite mloge Bogoshtovne xene, koje videchi 'ga u mukah i pogerdah, proplakashe sverhu njega; a Isus ji na-

nacsinom prislatkim utishi. Promisli ovdi priveliku ljubav nashega priblagosovljenoga Isusa, koi premda bishe od veliki mukah jur na pol mertav, nisht nemanje hotti utishiti one ljubeznive xene, koje plakau. A ti nechesh da pustish jednu suzu za plakat bolest tvoga Spasitelja, koju terpi rad tvoga spasenja; zato poznavshi tvoju neharnost, placsi muke tvoga Odkupitelja, i moli 'ga, ovako govorechi.

MOLITVA.

O Gospodine primiloserdni moj Isuse! koliko 'si me ljubio, buduch da u svima tvojima mukama zaboravljash se tebe istoga, za utishit mene; za to stidimse rad moje neharnosti, alli promishljajuchi tvoje miloserdje neizmirno, usudjujemse

moliti, prosechi te, da kako 'si miloserdno pogledao na suze oni xenah, pogledaj i na suze moje, ter mi dopusti ovo utishenje, da mogu vazda tebe gledat, i promishlj juchi tvoju muku, koju 'si zame podnio, plakat, i od grihah se vazda csuvat: a navlastito na csas moje smerti, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine.
O. Smilujse nami.

Piv. Majko vruche od xalosti,
Csin' me chutit sve xalosti,
Nekka s-tobbom tugujem.
Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE IX.

Promishlja se Isus padajuchi trechi put na zemlju.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
O. Jere 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je deveto misto, koje je daleko od proshastoga sto shesdeset, i jedan koracsaj, i prikazuje nam pocsetak planine Kalvarie; gdi nash priumorni Spasitelj, buduchi 'mu sa svim pomanjkale jakosti tila, padde trechi put na zemlju, i bi iz nova veoma izranjen, zarad kamenja,

sverhu koga padde. Promisli ovdi nemille udarce, koje podnese na ovomu mistu tvoj Odkupitelj; promisli psosti i pogerde, koje 'mu csinjau proklete xudie, i opaki neznaboxci, koi 'ga vodjau za c init 'ga berzo ustati, jeda bi dopro xiv na verh planine, da 'mu ondi zadadu smert, kako biau odredili; i josh promisli, koliko si 'ga ti pogerdio s tvojima opacsinama, za koje imaduchi bolest, pozdravi ovako tvoga Spásitelja, i reci.

MOLITVA.

O Gospodine pridobrostivi moj Isuse! koí 'si u ovomu tvomu upadnutju podnio mloge bolesti, da platish pravdi Boxjoj za moje grihé, dopusti mi molim te, míllost, da ja promishjajuchi tvoje upadnutje na zemlju, ostavim zemaljska poxeljenja, imaduchi vazda u serdcu jako

ponukovanje da se uzdignem promishljat tvoje bolesti, i nebeska ottajstva, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine:
O. Smilujse nami.

Piv. Moje serdce nekka gori,
Boga ljubech, to mi stvorri:
Da 'sam njemu ugodan.
Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE X.

Promishlja se Isus svucsen iz svoje hodiche, i napojen gorkosti.

Ovdi je Proshtenje sedam godinah, i toliko cseterdesetnicah.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.

O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je deseto stajalishte, koje nam prikazuje ono misto, gdi nash Gospodin Isus posli kako bishe hodio od proshastoga osamnaest koracsajih, i doshao na planinu Kalvariu, bi nemilo svucsen iz svoje hodiche, po rukuh oniuh opakih kervoliah. Promisli ovdi kako zajedno s-hodichom, koja bishe prianula za ranne, odadiraju díle njegovoga prisvetoga Tila, i ponavljaju sve ranne. Promisli josh njegovu nutarnju bolest, koju podnese zarad stida, videchi se go prid tolikim mloshtvom, a neimavshi nikakva utishenja; i josh za dati 'mu vechu muku, dadoshe 'mu piti vino smishano s-xucsjom, i s-dru-

gom gorkostju: i u promishljanju oviziuh neizrecsenih bolestih, moli ovako tvoga Sahranitelja.

MOLITVA.

O Gospodine! Kralju priteshki bolestih, moj Isuse! koi na ovómu mistu, za pokrit moju dushu s-tvojom millostju, hotio 'si biti svucsen, i podniti priveliku muku stida; i za dat mi slatkost nebesku, hotio 'si biti napojen gorcsine; molim te za ove tvoje priteshke muke, da mí dopustish milost, neka budem odmetnut od mene svaku ljubav, i slatkost svitovnu, neka mi se sva zemaljska csine gorka, a da samo imat budem u serdcu gorcsinu tvoje muke, i da po njoj budem uxivat slatkost nebesku, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Majko Sina prisvetoga:
Tvoga ranne propetoga,
U serdcemi postavi.
Puk. Od bolesti Majko.

STAJALISHTE XI.

Promishlja se Isus pribijen na Krix.

Ovdi je Proshtenje podpunno.

Redak. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.
Odgovor. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je jedanaesto stajalishte, daleko od proshastog dvanaest koracsajih, i prikazuje nam ono misto,

gdi Odkupitelj svita bí postavljen sverhu derveta Krixa, i na njemu s-csavli veoma nemilo pribijen: gledajuchi ova svaka njegova prixalostna Majka. Promisli ovdi neizrecsenu muku Isukerstovu, buduchi 'mu proshli skrozi ruke i noge tverdi csavli. Promisli xalost, koju imadde njegova priljubezniva Majka, gledajuchi, i promishljajuchi csavle, golochu, i ostala, koja podnosashe njezin priljubeznivi Sin, i promislivshi ova svaka, odlucsi jedanput pedipsat tvoje tilo, odbacivshi nasladjenja svitovna, i zagerlivshi Krix s-Isukerstom, nosi 'ga do sverhe tvoga xivota; i za ispunit ova svakolika, s-velikim Bogoljubstvom moli tvoga Spasitelja, ovako.

MOLITVA.

O Gospodine neizmirne ljubavi, moj

moj Isuse! koi zarad iste Ljubavi, s kojom 'si me ljubio, hotio 'si bit postavljen na Krix, i na istomu Krixu hotio 'si veoma nemilo biti pribijen. Nije moguche moj Spasitelju, da ovdi izbrojim tvoje bolesti, koje 'si zame podnio, zashto 'si me ljubio. Ah Gospodine dobrostivi! vidim moju neharnost prama tebi, i drugo negovorim, nego te molim koliko igda mogu, da mi dopustish milost, da ja tako pedipsam sva moja ochuchenja, kako nechu nigda tebe uvriditi. Ranni millostivi Gospodine moje serdce, neka budem vazda tako xivit na svitu, kako da'sam propet s tobom na Krixu: da pak s-tobom mogu kraljevat na nebesi, A.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine.
O. Smilujse nami.

Piv. Tvoga Sina ranjenoga,
Za me strashno mucsenoga,
Muke sa-mnom razdili.

Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE XII.

Promishlja se Isus dignut na Krix.

Ovdi je proshtenje podpunno,

R, Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe.

O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je dvanaesto stajalishte, koje je daleko od proshastoga cseternaest koracsajih, i prikazuje nam ono misto, gdi' bih uprav postavljen

Krix, i na njemu Gospodin nash Isukerst propet medju dva lupexa, koi biau odsudjeni za njiove opacsine. Promisli ovdi Dusho Kerstjanska stid, koi podnese Isus, videchi se gó uzdignut medju dva zlocsinca. Promisli teshkochu bolesti rukuh i noguh, koje 'su pribijene s-csetiri csavlih Krixu, i oko 'jim sve tilo visi. Scini, da 'si pod Krixem s-Divicom Matterom Isusovom, s-Ivanom, i s- Mandalinom, i da gledash vrutke kervi, koi idu iz rannah. Isukerstovih za tvoju ljubav. Gledaj oni obraz, koga rad njegove lipote xele Angjeli gledati, kako je pomercsao, i prominiose u oblicsje mertvacsko. Slushaj 'ga kako moli svoga Otca za svoje uboice; dariva Raj onima, koji 'ga prose; daje svoju Matter Ivanu: a Ivana Matteri; i ispovida xedju, koju ima za spasenje sviuh kolicih;

priporucsuje svoj duh svomu Otcu nebeskomu: i prignuvshi glavu, umira za tvoju ljubav. Zovni ovdi na pamet sve tvoje grihe, i poznaj, da su bili uzrok gorke smerti Isusove: i ako imash i mallo serdce prignuto na ljubav, neche biti moguche, da ne proplacsesh. Placsuch dakle, pitaj proshtenje, ovako govorechi.

MOLITVA.

O Gospodine priblagodarni moj Isuse! poznajem dobro, da moji grisi bishe uzrok ovoga tvoga xalostnoga puta; moje zloche bishe tvoje uboice; ja 'sam, ja, moj Gospodine! tvoj uboica, po mojima opakima dillih; alli evo sada kajemse sa svim serdcem, i obechajem nigda veche neuvrediti tvoju dobrotu. Pomozi me dakle pridobrostivi Odku-

pitelju, i po Kriposti tvoje neprocinjene kervi, koju 'si za me prolio, ucsini: da se moja dusha neizgubi, nego da na csas svoga dilenja izatila bude slishat oni tvoj prislatki glas: danas 'chesh bit sa 'mnom u kraljestvu nebeskome, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Csin' me s-tobom neka cvilim,
Propetoga nekka xallim,
Dokle budem xiviti.
Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE XIII.

Promishlja se Isus dignut s-Krixa.

Ovdi je Proshtenje podpunno.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe:

O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je trinaesto stajalishte, daleko od proshastog trinaest koracsajih, i prikazuje nam misto, gdi mertvo tilo Isusovo, posli kako bí dignuto s-Krixa po rukuh Josipovi i Nikodemovi, bi pomazano, i zavijeno u jedno csisto platno po obicsaju Xudinskomu, pak postavljeno u krilo Divice, prisvete Matere Isusove. Promisli ovdi placs i xalost ove ljubeznive Matere, koja derxi u krilu priplemenito Tilo svoga Sina, sve drugacsie prominjeno od veliki rannah, nego bishe od ove Divice rodjeno. Zdruxi tvoj placs s-placsem

ove Majke; tvoja uzdisanja i bolesti s Ivanom, i s Mandalinom; tvoju ljubav s ostalima bogoljubnima, koi se ovdi nanodjau. Poklonise s njima Tilu mertvu Isusovu, i reci ovako.

MOLITVA.

O gospodine priblaxeni moj Isuse! klanjam ti se mertvu u krilu tvoje Majke Divice, i molim te sa svim ponixenstvom, da mi dopustish zarad tvoje neizmirne ljubavi, nek te primam dostojno u prisvetomu Sakramentu Oltara, i da u mojoj dushi, i u momu serdcu vazda budesh pribivat, a navlastito na csas moje smerti, neka mogu tebe samnom imajuchi, slobodno uputitise u Kraljestvo nebesko, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
O. Smilujse nami.

Piv. Pokraj Krixâ s-tobom stati,
I tebbi se zdruxivati,
U xalosti ja xelim.
Puk. Od bolesti.

STAJALISHTE XIV.

Promishlja se Isus postavljen u Grob.

Ovdi je Proshtenje podpunno.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe!
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.

PROMISHLJANJE.

Ovo je cseternaesto, i najposlidnje stajalishte puta xalostnoga,

koje je daleko od proshastoga tride-
set koracsaih, i prikazuje nam grob
nashega Spasitelja. Promisli s-koli-
kom xalostju i ljubavjom bi ono sve-
to tilo u grob postavljeno, Promisli
neizrecsenu bolest Matere Isusove,
koja ovdi podnese u svomu serdcu,
videchi da se razstaje s-svoim pripo-
ljubljenim Sinom, imaduchiga osta-
viti u grobnici Promisli, koliko pu-
ta uzdahnu, kolikokrat pogleda na
plocsu, koja pokrivashe grobnicu,
kad se diljashe od nje. Davashe ra-
zumiti, da s-Tilom Isusovim ostav-
ljashe svoje serdce, i svoju dushu; i
promislivshi ova svaka, zastidise
sam u sebi, da u ovomu xalostno-
mu putu malo 'si se uxgao u ljubavi
tvoga Spasitelja, videchi njegovu
ljubav, koju ti je ovdi pokazao; nisi
pustio jednu suzu od serdca promi-
shlja-

shljajuchi njegove Majke xalosti; i sa svim bogoljubstvom moli 'ga ovako.

MOLITVA.

O Gospodine priblagosovljeni moj Isuse! radi tvoje neizmirne ljubavi i dobrote, hotio 'si dospit na ovi kervavi i xalostni put Krixa: drugo negovorim, nego se klanjam tvomu mertvu Tilu prisvetomu, u grob postavljenomu, i molim: da zarad tvoje neprocinjene Kervi, koju 'si za me prolio, i zarad tvojih neizrecsenih mukah, koje 'si za me podnio, dopustish mi millost, da ja budem vazda promishljavati tvoje bolesti, i nenaviditi sa svim griheh, za csuvat se od njih u napridak, i tako xiviti u obsluxenju tvojih Svetih zapovidih, da budem dostojan, posli moje smerti, uxivati plod tvoje neproci-

njene Kervi, koi je Kraljestvo nebesko, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

R. Smilujse nami Gospodine!
R. Smilujse nami.

Odovuda vratjajuse k-velikom Oltaru, i pivase Placs B. D. Marie kako slidi; uzamshiga toliko, koliko od potribe jest do velikog Oltara; gdi doshavshi pocsme Misnik kako nixje slidi.

Piv. Divo! sviuh Divic' dika,
Vech' mi nemoj biti gorka,
Csin' me s-tobom plakati.
Puk. Od bolesti i. t. d.
Piv. Smert me Kersta csin' nositi,
Dionika Muke bitti,
Ranne svete shtovati.
Piv. Rannam menne csin' ranniti,
Svetim Krixem opoiti,
S-kervju dragog tvog sinka.
Piv. Da me plamen neopali:
Placsna Divo ti me brani

Na dan Súda strashnoga
Kada umrem ja Issuse!
Nek' me tuxne Majke suze,
Vodde k-Rajskom dobitku.
Kad pristane xivit tilo,
Nek nam sine tad svitlilo,
Privicsnjega blaxenstva.

Poklonimose rannam Issukerstovim, i pozdravimoji svaku po nase, govorechi jedan Ocse nash i jednu Zdravu Mariu, i Slava Otcu—ovako govorechi.

I. Klanjamose prislatki Isuse! ranni tvoje ruke desne, i pozdravljamo'ju, molechi te, da nam dopustish pridobitje nas istih, izkorenutje opacsinah, i prignutjah na zlo: da vech nigda nepadnemo, u grih smertni, priporucsujemo ti Isuse! u ovoj ranni svetu Cerkvu, i obratjenje svih nevirnikah. *Ocse nash. Zdrava Maria. Slava Ötcu.* Smilujse nami Gospodine! Smilujse nami.

II. Klanjamose priusterpljeni Isuse ranni tvoje ruke livé, i pozdravljamo 'ju, molechi te, da nam dopustish milost usterpljenja u svakoj protivshtini svitovnoj; i na csas nashe smerti primivshi svete Sakramente, utecsemo od smerti vikovicsnje. Priporucsujemo ti u ovoj ranni svekolike pravovirne Kerstjane. *Ocse nash. Zrava Mario. Slava Otcu.* Smilujse nami Gospodine! Smilujse nami.

III. Klanjamose priljubeznivi Isuse! ranni tvoje noge desne, i pozdravljamo 'ju, molechi te, da nam dopustish udiljno napridovanje u obsluxenju tvoji svetih zapovidih, i u svima kripostih, kako je tvoja sveta volja; i da ucsinimo pravo skrushenje na csas nashe smerti. Priporucsujemo ti u ovoj ranni svekoli-

ke, koi 'su se osobito zavechali tebi sluxiti u svetoj Cerkvi. *Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.* Smilujse nami Gospodine! Smilujse nami.

IV. Klanjamose pridobrostivi Isuse! ranni tvoje live ruke, i pozdravljamo 'ju, molechi te, da nas oslobodish od svih nashih nepriateljah dushe i tila, a navlastito od prigode grihah. Priporucsujemo ti u ovoj ranni sve nashe dobroesinioce, rodjake i priatelje i sve one, koi 'su nam se priporucsili. *Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.* Smilujse nami Gospodine! Smilujse nami.

V. Klanjamose priblagosovljeni Isuse! ranni tvojih prisvetih persah molechi te, da uxgesh serdca nasha u goruchoj ljubavi tvojoj, da ostavivshi svaku ljubav svitovnu, tebe sa-

mog budemo vazda ljubiti; pak dase nashe dushe na csas njihovog razdiljenja od tila budu s-tobom zdruxiti u ljubavi vicsnjoj. Priporucsujemo ti u ovoj ranni sve dushe, koje 'su u mukah od ocsistjenja. *Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.* Smilujse nami Gospodine! Smilujse nami.

Rechi 'chemo josh jedan *Ocse nash*, i jednu *Zdravu Mariu*, i *Slava Otcu* za svete Otce Pape, koji 'su dopustili recsena Proshtenja. *Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.*

Sada Misnik stojechi rekne, koja slide, a ostali odgovaraju.

R. Dao 'si njima Gospodine kruh s-Neba:
O. Koi svako nasladjenje u sebi ima.

R.

R. Klanjamose tebi Isukerste, i blagosivamo tebe!
O. Jer 'si po svetomu Krixu tvomu svit odkupio.
R. Moli za nas Divice priblaxena:
O. Da dostojni budemo obechanjah Isukerstovih.
R. Zlamenovao 'si Gospodine slugu tvoga Franceshka;
O. Zlamenjih odkuplenja nashega.

POMOLIMOSE.

Boxe! koi si nam u csudnovatomu posvetilishtu Oltara uspomenu muke tvoje ostavio, daj nam molimo te, otajstva prisveta Tila i Kervi tvoje shtovati, da plod odkupljenja tvoga vazda u nama budemo poznavati.

Gospodine Isukerste, koi s nebesah na zemlju iz krila Otcseva sashao jesi, i kerv tvoju neprocinjenu na oproshtenje grihah nashih jesi prolio: tebe ponizno molimo, da u dan

suda na desnu tvoju slishat budemo dostojni: hodite blagosovljeni.

Neka moli za nas molimo Gospodine, sada, i na csas smerti nashe prid tvojom dobrotom Blaxena Divica Maria Matter tvoja, koje prisvetu dushu u vrime tvoje muke macs bolesti prodje.

Boxe, koi csudnovata Krixa ottajstva u blaxenomu Otcu nashemu Franceshku na mlogo nacsinah jesi ukazao; daj nam molimo te, bogoljubstva njegovog vazda prilike slidditi, i udilnjim istog Krixa promishljanjem zashtitise. Po Isukerstu Gospodinu nashemu, Amen.

Sada Misnik s-Krixem dade blagosov puku, govorechi.

Blagosov Boga Svemoguchega, Otça, i Sina, i Duha Svetoga sashao sverhu vas, i pribivao vazda, Am. §

KRUNICA

Na poshtenje Blaxene Divice MARIE,

Od sedam Xalostih.

Ova Krunica, koja je veoma koristna svakomu, koi 'ju uzgovori, ovako se imade urediti. Najpriese s-Bogoljubstvom rekne molitva, kakoje doli postavljena, i zatim jedan Otcse nash, i jedna Zdrava Maria, i Slava Otcu Pak druga Molitva, i tako do sverhe, promishljajuchi xalosti Prisvete Divice. Moxe se rechi za svakim Ocsenashem i sedam Zdravi Maria; ili i deset, shtono 'che josh bolje biti.

MOLITVA. I.

Xalim s-tobom Kraljice Mucsenikah, promishljajuchi tvoju Xalost, koju ti imadde onda, kadano ti navisti Shimun pravedni, da tvoj Sin Isus

Isus imade podniti privelike muke, i da imade umerti na Krixu. I procinjujuchi onaj prigorki macs, koi josh onda tvoju prisvetu Dushu projde; molim te ponizno, isprosi mi od Isusa, da ja zadovoljno poznam moje grihe, i da ucsinim pravo skrushenje od istih, Amen.

Ocse nash. Zdrava Maria. Slava Otcu.

MOLITVA II.

Xalim s-tobom Divice Mucsenikah, promishljajuchi tvoju veliku bolest, koju imadde onda, kada ti bi navishteno po Angjelu, da u Ægypat imadesh bixati s-tvoim pripoljubljenim i malanim Sinom Isusom, i s-tvoim Zarucsnikom Jozipom zarad nemiloga progonstva Iruda; i procinjujuchi uboshtvo, i ostale potribe, ko-

koje ti u onomu putu podnese: molim te ponizno, da mi izprosish od Isusa jaku pomoch protiva svakoj napasti, i da mi budesh pomochnica protiva nepriatelju paklenomu, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

MOLITVA III.

Xalim s-tobom Kraljice Mucsenikah, promishljajuchi tvoju Xalost, koju ti imadde za ona tri dana, traxechi tvoga Sina Isusa; kada 'ga biashe u Gradu Ierosolimu izgubila, dokle 'ga najde u Cerkvi, gdino se prigovarashe s-Naucsitelji, procinjujuchi tvoju xelju i pomnju, s-kojom si 'ga onda traxila, molim te ponizno, isprosi mi podpuno proshtenje mojih grihah, ter ucsini,

da moja dusha s-milostjom Boxjom bude napunjena, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

MOLITVA. IV.

Xalim 's-tobom Kraljice Mucsenikah, promishljajuchi onu tvoju priteshku Xalost, koju ti imadde onda kada 'si razumila, da tvoj prikrotki Sin Isus bi uffatjen, svezan, nemilo bijen, i ternovom Krunom okrunjen, kano da biashe jedan zlocsinac: i procinjujuchi ovu tvoju Xalost, molim te ponizno da mi od Isusa isprosish milost, da ja i opet zadobiem one milosti, koje 'sam po grihu izgubio, i da budem dionik dobarah sviuh pravednih, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario.
Slava Otcu.

MOLITVA V.

Xalim s-tobom Kraljice Mucsènikah, promishljajuchi tvoju prioshtru bólest, koju ti podnese onda, kada 'si vidila tvoga pridobrostivoga Sina, da nosi priteshki Krix na planinu od Kalvarie; i procinjujuchi onu tvoju Xalost, molim ste ponizno, da mi isprosish od Isusa milost pravoga usterpljenja u svima mojima nevoljama, ter da se sa svim podloxim k-volji Boxjoj, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

MOLITVA VI.

Xalim s-tobom Kraljice Mucsenikah, promishljajuchi tvoju priteshku Xalost, koju podnese tvoje Serdce onda, kada vidjashe tvoga blagosovljenoga Sina Isusa postavljena

na Krix, na koji bi s-nemili csavli pribijen, koji 'mu s-krozi ruke i noge projdoshe, a tebi ó Divice ljubezniva bishe u serdcu; i procinjujuchi ove tvoje neizrecsene bolesti, molim te ponizno, isprosi 'mi milost od Isusa, da ja prie moje smerti primim dostojno Isusa u prisvetomu Sakramentu Oltara, ter da se na csas smerti s-njim uputim na nebesa, buduch on pút i istina, Amen.

Ocse nash. Zrava Mario. Slava Otcu.

MOLITVA VII.

Xalim s-tobom Kraljice Mucsenikah, promishljajuchi tvoju bolest, koju ti podnese u tvomu Serdcu onda, kada 'si vidila tvoga pridobrostivoga Sina Isusa umert na Krixu, i kad 'si 'ga mertva s Krixa primila u ruke, gledajuchi 'ga csudno-

vato izranjena; i kada 'ga hotti postaviti u grob. Procinjujuchi ove tvoje csudnovate xalosti, molim te ponizno, isprosi mi od Isusa uttishenje na csas moje smerti: a posli smerti xivot vicsnji, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu.

Za dovershit ovo Bogoljubstvo, rekne se.

R. Tvoju istu Dushu bolesti macs projde.
O. Da 'se ocsituju iz mlogi serdcah misli.

MOLITVA.

Neka odviruje za nas molimo te Gospodine Isukerste sad, i na csas smerti nashe prid tvojom dobrotom Blaxena Divica Maria Matter tvoja, koje prisvetu Dushu u vrime tvoje muke bolesti macs projde. Po tebi Isukerste Spasitelju svita, koi

s-Otcem, i Duhom svetim xivish, i kraljujesh po sve vike vikah, Amen.

MOLITVA II.

Boxe, kod koga muke, po prorocsanstvu Shimunovu, prislatku Dushu pricsistę Divice i Matere Marie bolesti macs projde dopusti nam milostivno, da mi, koi prostriljenje njezino, i muku shtujuchi, csastno spominjamo, s-slavnim dostojanstvom, i molitvam svi svetih, kod Krixa virno stojechih, i za nas molechih, csestiti plod tvoje muke zadobiemo. Koi xivish, i kraljujesh, po sve vike vikah, Amen.

KRU-

KRUNICA

Na
Poshtenje Blaxene Divice
MARIE.
Od sedam Radostih.

Najprie se rekne molitva i promishljanje, kako slidi, pak Ocse nash, i deset Zdravi Maria, i Slava Otcu; moxese rechi i ovo: Blagosovljeno budi sveto i neoskverjeno zacsetje Blaxene Divice Marie. Najposli se reknu dvi Zdrave Marie. za ispuniti broj godinah Blaxene Divice Marie, za kolikoje xivila na svitu: i josh jedna Zdrava Maria za Pape, koi 'su dopustili Proshtenja.

MOLITVA I

Radujemse s-tobom Majko rádostih, promishljajuchi tvoju priveliku radost, koju ti imadde onda,

kada ti 'je navistio Angjeo Gabriel, da imadesh zacseti i poroditi Isukersta Sina Boxjega brez oskvernjenja tvoga divicsanstva; i procinjujuchi ovu tvoju radost, molim te ponizno, isprosi mi od Isukersta milost, da ja vazda u mojoj pameti zacsmem ono, shtoje drago Isusu, i tebi Divice Prisveta, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi —— kano gori na listu 132.

MOLITVA II.

Radujemse s tobòm Majko rádostna, promishljajuchi tvoju radost, koju ti imadde pohodechi Svetu Elisabethu, nosechi u tvojoj utrobi Isukersta, i s-njome pozdravljajuchise, po csemuno se tada mloga ottajstva dillovashe; i procinjujuchi ova, molim te ponizno, isprosi mi

milost od Isusa, da mene s-milostjom svojom pohodi Isus svega vrimena xivota moga, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi.—

MOLITVA III.

Radujemse s-tobom Majko radostna, promishljajuchi tvoju radost, koju ti imadde onda, kad 'si ti tvoga Sinka Isusa porodila u Bethlemu, i postavila 'ga u jasle, buduch ti sahranila pricsisto Divicsanstvo tvoje; i procinjujuchi ovo Ottajstvo, i tvoje veselje, molim te ponizno, isprosi mi milost od Isusa, da mi 'se on po svojoj milosti porodi u serdcu, i odanle 'se vech nigda nedili, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi. —

MOLITVA IV.

Radujemse t-tobom Majko radostna, promishljajuchi tvoju radost, koju imadde gledajuchi dushu tvoju kad 'su doshli kralji od istoka poklonitise tvomu *Sinu* Isusu, i prikazat 'mu darove kako Bogu, i csoviku, i procinjujuchi ovu tvoju radost, molim te ponizno, isprosi mi od Isusa milost, da ja budem derxat vazda prikazano moje serdce istom Isusu, neimaduchi druge ljubavi u njemu, nego Isukersta, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi. —

MOLITVA V.

Radujemse s-tobom Majko radostna, promishljajuchi tvoju radost, koju 'si imala onda, kad 'si nashla tvoga Sina Isusa u Cerkvi

prigovarajuchi se medju Naucsitelji; i pròcinjujuchi ovu tvoju radost, molim te ponizno izprosimi od Isusa da ja nashavshi 'ga jednokràt, nigda vech neizgubim 'ga, nego da 'ga vazda derxim u serdcu, dokle 'sam na svitu, pak da 'ga uxivam na nebesi, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi.—

MOLITVA VI.

Radujemse s-tobom Majko radostna, promishljajuchi tvoju priveliku radost, koju 'si imala vidivshi tvoga Sina Isukersta uskersnuta od Mertvih slavna, i slavodobitnika; i procinjujuchi ovo tvoje veselje, molim te isprosimi od Isusa da tako xivim, i umrem, da budem uskersnut u xivot vicsnji, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi.

MOLITVA VII.

Radujemse s tobom Majko radostna, promishljajuchi tvoju csudnovatu radost, koju imade onda, kad bi uzneshena na nebesa, i okrunjena Kraljica od prisvetoga Trojstva sverhu sviuh korah Angjeoskih; i procinjujuchi ovo tvoje veselje, molim te ponizno, izprosi mi od Isusa milost, da moja dusha bude uttverdjena u njegovoj ljubavi, neka na csas njezina razdiljenja iz tila, bude uzneshena na nebesa, Amen.

Ocse nash. Zdrava Mario. Slava Otcu. Blagosovljeno budi. —

R. Moli za nas Majko priradostna!
O. Da dostojni budemo obechanjah Isukerstovih.

MOLITVA.

Gospodine Boxe nash! koi po ottajstvih dillovanim u Sinu tvomu

jedinorodjenomu csudnovato 'si obradovao Blaxenu Divicu Mariu; molimo te, dopusti nam po moljbi iste Divice, da budemo vazda dostojno ovah Ottajstva promishljati, i plod njihov na nebesi uxivati. Po istomu Isukerstu Gospodinu nashemu, koi s-tobom xive, i kraljuje po sve vike vikovah, Amen.

PLACS B. D. MARIE.

Muka gorka Gospodina,
Isukersta Boxjeg Sina,
    Po Ivanu Evangelisti,
    Koi Gospi Placs navisti.
Placsnjim glasom svi vas molju,
Csujte Majku Isusovu:
    Koja nas sad na placs zove,
    Jer u gorkih mukah plove.

Zove

Zove dushe Bogu mille,
Da zajedno s-njom procvile.
Vi poshteni Redovnici,
Isusovi Naslidnici!
Ostavite glase misne,
Ter vech pojte placsne pisme,
Sada cerkve porushite,
Ter za Meshtrom svi tuxite;
I púk na placs probudite,
Za Isusom svi cvilite.
Molim i vas otce drage,
Skupte k-vami sinke mlade:
Ter placsite Boxjeg Sina,
Isukersta Gospodina;
Koi za nas Muku prima,
I na Krixu vech umira.
I vas molim Majke mille,
Koje 'ste dost put uzdahnule:
Koje 'ste xalost jur imale,
Kad 'ste sinke pokopale:
Vashe kcherce porushite,
Ter 'ji plakat naucsite.
I neviste i divojke!
Placsne pisme sada pojte;
U cernose obucite,
Tere s-Gospom sve tuxite.
I vas molim pravovirni!
Poslushajte serdcem mirni,

Od Marie gorku tuxbu,
Ter placsite s-njom u druxbu.
Sve stvorenje nek se s-druxi,
S-Majkom dragom da potuxi.
Sva ostala da pristanu,
I na xalost s Majkom ganu. —
Gospa jadna sve prézaseh,
Ter cvilechi pogledasheh:
Koje li 'che csutti gláse?
Od Isusa kog' pridashe,
Evo Ivo cvilech tecscse,
Kano mertva Gospa klecscse:
Kad Ivana zgledda placsna,
Obbranni 'ju ranna macsna;
Kad 'joj placsno progovori
Padde Gospa nicsic' dolli;
Derxati se vech nemoxeh,
Od tuge se prinemoxeh.
Tad pritecse Mandalina,
Primi Gospu na kolina.
K-Gospi Sestre pritekoshe,
Nad njom kosse razpletoshe;
Placs csinjau s-Mandalinom:
Za Isusom Gospodinom.
Kad se Gospi svist povrati,
Pocse Ivu zagerljati:
Ivo dragi! nut' se ukaxi,
Ter mi tuxnoj Majki kaxi:

Gdi 'je Isus moja dika?
Viddim da je zla prilika.
Padde Ivo tad nicsice,
Zakri s-kutom suzno lice;
Gospi kazah tuxne glase,
Od Isusa kog' izdashe:
Cerno ruho uzmi na se,
Jer ti nosim tuxne gláse:
Juda izdah Meshtra svoga,
Zlim xidovom Sinka tvoga.
Od poglavic' iskah pomoch,
Da Isusa izda obnoch:
Jer u danu nesmiashe,
Od Mloshtva se on bojashe.
Oni vojsku pripravishe,
Ter 'ju s-Judom odpravishe;
Na molitvi Isus stashe,
Kad se vojska priblixashe.
Vas se Kervju on znojáshe,
Jer putt umert nektiashe;
Angjeo s-Nebba k-njemu pride,
Pohripih 'ga; opet pojde.
Dokle Isus bi pokripljen,
S-voljom Otca jur s-jedinjenen:
Eto Juda s-voiskom dojde,
Suprot vojski Isus pojde,
Kad 'jim recse: kog ishtete?
Udarishe svi na pete.

Pokaza 'jim svoju Kripost,
Al na njima bishe slipost.
Celovomga Juda izdah,
U xidovske ruke pridah.
Kad se Juda s-njim pozdravi,
Podbishe 'ga kano lavi
Tud bi Gospo! puko kamen,
Gdi 'ga biju palicami;
I kamenjem kruto dosti,
A oruxjem brez millosti.
Kad 'mu zgledda, Gospo! lice,
Potresose od tuxice:
Modrice 'mu izpriesane,
I sve Kervju izmishane;
Vas izranjen ti csas osta,
I pogerdjen tuxno dosta.
Izmucsishe Gospo tako,
Pak svezash na opako
Od zemlje 'ga podigoshe,
Ter nemillo povedoshe;
I s njim k-Anni dotekoshe,
Zlocsincem 'ga svi rekoshe.
Berzo hodi, da 'ga vidish,
Akog' xiva vidit xelish!
Shtot' od njega Majko tvore!
Doklem ti 'ga neumore.
Kako Ivan to izrecse,
Taki Gospa mertva klecse;

Strashna groza na nju dojde;
Britki macs 'joj serdce projde.
    Ter ostadde kano kamen,
    Polivshi se sa suzami.
Kad pojdoshe s-njim hitechi,
Padde Gospa tu cvilechi,
    Odahnut 'mu nedadoshe;
    Dok prid Kaifu dotekoshe:
Vas puk pojde tud vapiti,
Tere krivo svidocsiti:
    Da iznosi zakon novi,
    Po svi zemljah cessarovi:
Ter puk mami hitrim csinjom,
Csinechi se Boxjim Sinom.
    Josh ter biu primaknuli,
    Govorechi: mismo csuli:
Da je sam on izustio,
I prid pukom govorio:
    Mogu cerkvu razoriti,
    I u tri dni sagraditi.
Vas puk na njeg vapiashe,
Alli Issus shutech stashe.
    Usta Kaifa tad 'mu pritih:
    Ti Sin Boxji hochesh bitti?!
Al se Isus neizpricsi,
Neg 'mu recse ove ricsi:
    Dobro jesi rekao i sam:
    Da Sin Boxji pravi jesam;

Od sad'chesh me ti viditi,
U oblaku prihoditi;
Na Nebesa uzhoditi,
S-desnu Boga jur siditi.
Razder Kaifa svoje svitte,
Ter zavapih: svi vidite!
Neishtite vech svidoke!
Necsuste li ove psovke?!
Pilatu 'ga tad tergoshe,
Ter s-njim hitro potekoshe.
Na obraz 'mu svi pljuvau,
Prid Pilatom vapiau:
Dostojan je ruxne smerti,
Sudi dakle, da 'ju terpi;
Jer Cessarom on se derxi,
I puk mami da 'mu sluxi;
Vas puk mami krivim hinjom,
Csinechise Boxjim Sinom.
Tad u gradu Irud bishe,
S-Pilatom se zlo gledashe;
Posla njega tad Pilato,
Da 'ga Irud sudi za to.
Vodechi 'ga tako ruxna,
Za njim Majka cvilech tuxna:
Vapiashe xeljno tada:
Dragi Sinko! kud 'chesh sada?
Kad dojdoshe prid Iruda,
Pocse Irud iskat csudda:

Eto vino, eto vodda,
Ukax sada tvoja csudda!
    Csini da je vodda vino:
    Kakono 'si vech csinio.
Mloge ricsi govorashe;
Alli Isus mucsech stashe.
    Tad se Irud s-njim náruga:
    Gospodine! budi sluga.
Bilu svitu na njeg stavvi,
I K-Pilatu tad odpravi;
    S-Pilatom se tad pomiri,
    Prem da bi pri' u zamiri.
Koj' Isusa povedoshe,
S-njim Pilatu potekoshe;
    Kad dojdoshe s-njim na vrata,
    Ulizavshi prid Pilata,
Prid Pilatom vapiau:
Vech nekasni govorau,
    Sudi, da 'ga umorimo:
    Jer 'ga kriva nalazimo.
Pilat poese tad misliti:
Kako 'che 'jim odoliti?
    Dadde njega bicsi bitti,
    Dab' 'ji mogao umiriti.
Tud 'ga bishshe dosta ljuto,
Privezavshi k-stupu kruto.

Tud

Tud prid dvorom Majka stashe,
Ter xalostno uzdisashe:
Aj me dragi Sinko! patti;
Nemogu te odhervati!
Nedadu mi k tebi priti:
Da te mogu poljubiti.
Kad csuh Isus Majku tuxit,
I sam xeljno pocse suzit
Od stupa 'ga odvezashe,
Po svem dvoru potezashe.
U skerlet 'ga oblacsau,
Udarajuch govorau:
Ako 'si ti Isus mudri:
Prorokuj nam'! tko te udri?
Pak ternovu krunu svishe,
Na glavu 'mu postavi he;
Nabishe 'ju sa svih stranah:
Da 'mu prodje do moxdana.
Koje serdce da neplacse?
Smishljajuchi oshtre dracse!
Rannam njega izranjshe,
I s-kerletom zagernishe.
Pokaza 'ga Pilat puku,
Ufativshi sam za ruku;
Da 'ga vidde izrannjena,
Ternovom krunom okrunjena.

Tada Pilat govorashe:
Evo Csovik! kazivashe;
Jeda bi se ukrotili,
I na smert 'ga neprosili.
Oni vechma vapiau:
Propni njega! govorau.
Alli Pilat dobro znashe,
Da pravedan on biashe.
Suditi 'ga po seb' nehtih,
Veoh ovako recse csetti.
Kad na moju sada nebih:
Sudite 'ga vi po sebbi!
Nahodim 'ga brez krivine,
Nije pravvo da pogine.
Pusti te 'ga rad blag dana,
A propnite Barrabana!
Barrabana svi prosau,
Na Isusa vapiau:
On puk mami hitrim csinom,
Csinechi se Boxjim Sinom.
Kada slisha to Pilato,
Uzbojase vaehma zato:
U palacsu ulizavshi,
Upitah 'ga. odkuda 'si?
Nishta Isus tad nerecse,
Al 'mu Pilat ovo recse:

Ja te moggu pogubiti,
A mogu te i pustiti.
Recse Isus: o Pilato!
Shto me pitash veche za to?
Dat' nebude ozgor dato:
Nebi imao oblast na to;
I koi me tebi prida,
Mlogo vechi on grih ima.
Od tad Pilat hotiashe,
Da 'ga pusti nastojashe.
Al xidovi vapiau:
Propni njega! govorau;
Jer ako 'ga nepogubish:
Cessarovu millost gubish;
Jer se Kraljem nashim csini,
I cessarov vas puk buni
Neimamo mi pak Kralja,
Neg' slushamo svi Cessara.
Cessarom 'mu popritishe,
A josh k-tomu podmitishe.
Pilat hot' 'jim ugoditi,
A zlo blago seb dobiti:
Izvede 'ga tad Pilato,
Na súd misto Lithostrato
Blizu shestog sata bishe,
Kad Isusa odsudishe

Opra Pilat svoje ruke,
Al 'ga opet dad' na muke
Konopcom 'mu sveza gerlo,
Krix 'mu dadde texak verlo.
Umiljeno tad Krix primi,
Zagerliv 'ga: pojde s-njimi.
Vas puk za njim nastojashe,
Smert 'mu vidit svi xeljashe.
Mloge xene tu biau,
Za njim placsne postupau.
Knjim se Isus obazrivshi,
Izrecse 'jim ove ricsi:
Neplacsite xene mene,
Nek placsite same sebe,
I placsite sinke vashe,
Koji mene na smert dashe;
Jer 'che vrime skoro bitti,
Tuxne 'che te govoriti:
Blaxene 'su nerodivshi,
I s-persama nedoivshi;
Berda sad se oborite,
Ter nas xive pritisnite;
Kad vam dojdu grad podsisti,
Dicu 'che te vashu jisti.
I to 'che se sve zgoditi,
Jers' nehtiste pokoriti.
Isus ricsi govorechi,
Pojde putem Krix nosechi.

Prignuh k-zemlji glavu dracsnu,
Da nevidi Majku placsnu.
Isus teshki Krix nosechi,
Evo Majke vech cvilechi;
Kad pritecse tuxna Matti,
Nemoreh 'ga ni poznati.
S-razbojnici postupashe,
Koi Kerváv vas biashe.
Alli Ivan tad pritecse,
Enot Sinak! Majki recse.
Kad Maria Sinka zgledda,
Tad ladnia bi od ledda,
Gdi pod Krixem tuxi hudo,
Padde prid njim cvilech ljuto.
Postoj Sinko, Dusho moja!
Sad umira Majka tvoja;
Da te viddi draga Majka:
Na csas ovi od raztsanka.
Isus Majku tad vidivshi,
Padde nicsic', Krix pustivshi.
Suze pocse s-njom roniti,
Majki svojoj govoriti:
Ti se Majko prinemaxesh,
A men' vechu tugu dajesh;
Neka Majko muku terpim,
Neka mukom svit odkupim:

Csin' mi Majko! pokoj datti,
Nemoj vìshe tu plakati. —
Aj me Sinko! shto to recse:
Ti umirash sto 'chu veche ?!
Tad xidovi pritekoshe,
I Shimuna privedoshe,
Dashe njemu Krix nositi,
A Isusa zlo voditi.
Majku s-njime razstavishe,
I xalostno razcvilishe.
Ta i serdce kano stina!
Plakalo bi Boxjeg Sina,
Kad pojdoshe shnjim bixati,
I nemillo udarati.
Sve 'mu ranne ponovishe,
Kad 'ga na Krix poloxishe.
Pribishe 'mu ruke nogge,
Zadashe 'mu tuge mloge
Od tolike tad bolesti,
On proplakah xeljno dosti.
Krix dignuti bí temeljen,
Na njem Isus vas izrannjen
Tad bi propet Sin Marie,
Na verh gorre Kalvarie.
Kada dojde Gospa blizu,
Najde Sinka vech na Krixu.
Od tuxice sva derhtashe,
Uz Krix ruke propinjashe;

Aj me Sinko! shto to csinish?
Shto me na tvoj Krix neprimish.
Primi Sinko! na Krix mene,
Nek i moje lice vene.
Da na Krixu, teb' se zdruxim,
Pored tebbe da ja tuxim.
Vidim Sinko! da skoncsavash,
Tuxnu Majku kom ostavljash?
Isus Majku kad vidjashe,
(Utishit 'ju hotiashe)
Gdi se ona tuxna mucsi,
Ivanu 'ju priporucsih:
Etot Xeno! sad Sinak tvoj,
Ivan dragi Ucsenik moj,
Misto mene Sin ti budi,
U Potribi i u tugi.
K-Ivanu se pak obrati:
Ona da ti bude Matti!
Ivo kad budem umerti:
Nedaj Majki Krixu priti.
Gospa Ivu zagerljashe,
Suzami se polivashe:
Zdrav mi budi novi Sinu!
Sve veselje Majku minu.
Ivan Gospu tad tishashe,
Suzami se oblivashe.

Al xalosti odoliti:
Nije bilo ni misliti.
Mandalina vapiashe,
Krix Isusov zagerljashe;
O Isuse! koi mi prosti:
Sve shto sgrishi od mladosti.
Isus Eli vapiashe,
I na Krixu josh xedjashe;
Tad xidovi pritekoshe,
Xucs i sirche prinesoshe;
Sungjer sovim napunishe,
Ter Isusa napajashe.
Kad okusi nehti pitti,
Nego Otcu govoriti:
Svershena je Trud i Muka,
Koju podnih za grishnika.
Pisma 'su se izpunnila,
Prorocsanstva dovershila;
Josh te Otcse dragi! molim,
Za 'vu muku s-komse borim;
I za ljubav koju nosish,
Da ovima grih oprostish:
Koi mene izmucsishe:
Jer neznaju shto csinishe.
Ricsi ove kad izusti,
Pridav Otcu, Duh svoj pusti.
Kada glavu svoju spusti,
Sva se Gospa iznesvisti.

Na tô odmah, bash nemilli,
Svuda tuxni glas se dilih,
    Nebo uze tavnost na se,
    Jer Spasitelj umirashe!
A zemlja se treseh kruto,
Gdi Maria cvilih ljuto.
    Bash od sata tad shestoga,
    Do vrimena devetoga:
Svi se jako priplashishe,
Jerbo tmine svuda bishe.
    Krov cerkveni vas pucashe,
    Mertvi iz groba usta ashe.
Strahovita treshnja stashe,
Kamenje se razpadashe.
    Pristrasheni svi spoznaju:
    Sin je Boxji govorau.
Krix 'mu Gospa zagerljashe,
Aj me Sinko! vapiashe;
    Aj me Krixu! prigni mi 'ga,
    Moje Sinak, nedash mi 'ga!
Na to nikki pritekoshe,
S-ulicom 'ga probodoshe,
    Tad potecse kerv i vodda,
    Na spasenje svih narodah.
I svitte 'mu razdilishe,
Kocke sverh njih, dok hittishe.

Ovo Gospa sve vidivshi,
Paddę nicsic' Krix pustivshi.
Na nju opet nesvist dojde,
Britki macs 'joj serdce projde.
Kerv po zemlji svud livashe,
Aj me Sinko! vapiashe;
Kad me Angjeo pozdravljashe,
Ovako mi govorashe:
O Mario! Zdrava budi!
Blaxena 'si od svih ljudih,
Sina Boxjeg 'chesh roditi,
Vesela 'chesh uvik bitti;
A ja stinem kano stina,
Gledajuchi mertva Sina;
Moli te mi Nikodema:
Da mi skine moga Sina;
I Jozipa dovedite,
I shnjím listve donesite.
Pilatu se Jozip molli,
I Isusa on izmoli:
Da Isusa u grob stave,
Da na Krixu neostane;
Prislonishe Krixu skalle,
Tad nebishe suze mále;
Jer pod Krixem Majka stashe,
Da 'ga primi tu csekashe.
Kad 'mu csavlje izterzasheh,
Gospi serdce razdirashe.

Verlo ruke razpinjashe,
Daj te mi 'ga govorashe.
Skinivshi 'ga Majki dashe,
Jer od tuge umirashe.
Jedva pocse tad vapiti,
Sinu svomu govoriti:
O Isuse dragi Sinu!
Sve veselje mene minu;
Koji grisi tvoji bishe?
Da te tako umorishe!
O Studencse Xive Vodde!
Lip naucse Dushe moje,
Vele ti 'si prisanuo,
Neznam, shto 'si ucsinio,
Aj me tvoje Lice bilo!
Verlo ti je potavnilo!
Tvoje ocsi kad gledashe:
Kano xarko sunce sjashe.
A sada 'su potavnile,
I svu svitlost izgubile.
Strashno mi te izmucsishe!
I nemillo umorishe.
Tvoja usta Sinko medna:
Gorke xucsi napojena.
Aj me! ruke te medene:
Kojeno 'su probodene;

Koje csovika stvorishe,
I od djavla oprostishe.
Aj me! putti tvoja bila,
Xalostno 'si potavnila.
Aj me! persah ljuta ranna,
Kad prida 'mnom tu bih dana.
Csavlim noge izrannjene!
Za csovika uputtjene.
Aj me! tvoji bicsi ljuti:
Zlo ti moje serdce chuti!
Kad htiau da 'ga dignu,
Tad josh vecha xalost stignu.
Svi stojechi tud u druxbu,
Zapocseshe vechu tuxbu.
Mirisom 'ga pomazashe,
Gospa glasno vapiashe:
Aj me Sinko! to sad shtoje,
Ter nepukne serdce moje,
Da me stobom pokopaju,
Da mi tuge neostaju.
Pokoj mi ti Sinko budi,
Osta Majki xivot hudi!
Platnom bilim njeg obvishe,
U grob novi postavishe;
Od groba se odilishe,
Alli gorko svi cvilishe.
Slava Tebì Svemoguchi!
Koi nas spasi umiruchi.

Trud Tvoj, Muka, i Terpljenje,
Svim nam bilo na spasenje.
Uskersnutje tvoje slavno,
Svim nam bilo Dobro glavno.
Sinu Boxji! budi faljen,
Po sve vike vikom Amen.

PISMA OD BLAXENE.
Divice Marie, koja se piva u glasu
PISME:
O Isuse Uspomena.

1. Boxe dobri od uvika!
Koi 'si ti rad csovika,
Majku dragu odabrao,
I nam istu Majku dao.
2. Onu dami proslavimo,
I dostojno svi shtujemo,
Pravu Majku vech zovemo:
Ponizno te sad molimo.
3. Ka Dobrote boxanstvene,
I Mudrosti neizmirne:

 Lipo

Lipo je bila zlamenje
Pricsudno Tvoje Tvorenje!
4. Tvoja millost njuj' obsjala,
I za pomoch nami dala:
Dab' nam Majka svima bila
I za nas grishne molila.
5. A po komu dragi Otcse!
Neg po Majki dilit pocse?
Ljudma svima dar millostih
Radi njezinih Kripostih.
6. Po Kriposti Majke tvoje.
U utrobi Majke svoje:
Pomillova ti Ivána,
Csuddo pervo viddi Kana.
7. Ovu 'si ti sam shtovao:
Majku dragu nazivao:
Kad 'si grishne obljubio,
Rad nas' po zemlji hodio.
8. U Tmina 'smo dragi Boxe!
A duboki! nitti moxe:
Nasha kripost nas pomochi,
Brez Marie u toj nochi.
9. Svit nas, i putt jako tishti,
Odoliti nismo vishti;
A tkoche toj kad teshkochi!
Brez dobre Majke pomochi?
10. Talasi se dixu silni;
A kada 'smo pravo mirni!

Kad li na zemlji sigurni!
Brez Majke; u suzah dollini?
11. U Ruki 'su Boxe tvojoj,
Al po Majki millostivoj,
Sve millosti; svakka dobra:
Dilish nam u svakko doba.
12. Sad se tebi obratjamo
Draga Majko, ositjamo:
Da 'si za nas vech molila,
I Millost nam izprosila.
13. Molli opet Majko! molli:
Da po svetoj Boxjoj volji:
Ovdi kripostno xivimo,
Za tim uvik veselimo.

PISMA OD B. D. MARIE,

Koja se piva u glasu pisme:
O Mario Zvizdo mora.

1. O Mario! Dusha nasha,
K-teb vapie iz sveg glasa,
Serdca nasha rannjena:
O zovise Radostna!

Puk.

Puk. Sve teshkoche nashe digni,
Millostivne ocsi prigni,
Mario! Mario!
O Mario svakki csas!
Moli Sinka za sve nas.

2. O uffanje sviuh ljudih,
Majko draga! ti nam budi:
Slatkost svake gorkosti,
I Stup uzterpljivosti

Puk. Sve teshkoche i. t. d.

3. U kog 'chemo uffat Majko!
Neg u tebe? Dobro jakó!
I u tvoje kriposti?
Pravi Zdencse rado tih!

4. Kojigod 'su teb' shtovali,
I na pomoch pozivali,
Nisu dugo tuxili,
Jer 'su millost dobili.

5. Mi se na te oslanjamo,
I ponizno k-tom uffamo:
Da 'chesh nam svim pomochi,
Bash u svakoj nemochi.

6. Ti koja 'si privelike
Sama, tuge svakojake,
S-nami hodech imala:
Slabost nashu kushala.

7. Molli za nas Sinka tvoga,
Spasitelja pridobroga:

Da nam' grihe sve prosti,
I podil millosti.

PISMA OD B. D. MARIE.

1. Svitlosti Nebeska!
Radosti Zemaljska!
Mario! Mario!
Tko te neb' ljubio?!

2. O Uffanje jako!
Motri dobra Majko:
Motri nashu slabost,
Ter nam budi Jakost.

3. A za ljubav onu,
Csoviku grishnomu:
S-Kojom Sinka ljubi
Majka svakom budi.

4. A koga si Majko?
Nego sunce xarko:
Isusa rodila,
Milost nam donila.

5. Ovog Zrakke sjajne,
Tuge nashe tajne:
Nek po tebi griu
I gorkost odbijn,

6. Daj nam vech spoznati
Mudro razlucsiti;
Kojaj' sricha prava,
Koja li nas vas varra.

7. Daj Kripost ljubiti
I Bogu sluxiti
Daj odolit tilu
I svakom zlom dillu.

8. Daj nam napast svaku,
I volju opaku
Kripostno odbiti
I Bogu goditi.

9. Po tvojoj molitvi,
Svaka izprositi:
Ufamose jako,
Sviuh dobra Majko.

Facultas Ordinarii.

Librum, cui Titulus: — Genuina Historia Sacratissimae Imaginis B. V. Matris Gratiarum, in quo, praeter huius S. Iconis Originem, locique ipsius prima initia, multa insuper, et magna DEI BENEFICIA, Ope Virgineae Matris, in Radnensi Parthenaeo, publicae omnium Venerationi expositae, ipsam pie invocantibus, mirabiliter collata enarrantur, attente perlegi, nihilque in eo reperi, quod, aut sanae Fidei Doctrinae, aut probis moribus repugnet. Ad haec, ob huiuscemodi Coelestium Gratiarum numerum et magnitudinem, Radnensem hanc Deiparae Imaginem, jure merito inter Gratiosas numerari posse, et ut talem, a cunctis Christi fidelibus specialiter colendam esse censeo. Temesvarini die 6. Januarii 1756. (L. S.)

Joannes Preining Cathed. Eccl. Csanadiensis Canon. Custos, Excellentis. D. Episcpi Csanad. Consistorialis Consiliarius, ad hunc actum specialiter deputatus, mppria.

D. D. PRÆNUMERANTES
E
Statu Ecclesiastico.

Reverendissimus D. Andreas Sharich, Canon. Hon. V. A. Diac. et Parochus Mohatsiensis.

A. R. D. Henricus Lebzeltern V. A. Diac. et Parochus Neo-Aradiensis, SS. Theol. Baccalaureus S. Sedis Consist. atque II. Com. Arad. Csanad. ac Temes. Tab. Jud. Assessor.

——— Gregorius Lukacsevich V. A. Diac. et Parochus Kukoevczensis.

——— Antonius Sarcsevich Par. Lib. R. Civ. M. Theresiopolitanae.

——— Josephus Mihalich Par. Sottensis.

——— Joannes Stelczig Par. Török-Becsensis.

——— Josephus Celcsich Par. Sottinensis.

——— Gregorius Avar Par. Novakiensis.

——— Michael Koporcsich Par. Lovasziensis.

——— Antonius Pĕterfy Par. Rajevosellensis.
R. D. Josephus Svächer Coop. Brodensis.
—— Gregorius Mamushich Coop. Lib. R. Civ. M. Theresiopoleos.
—— Josephus Vukich Coop. Mohacsiens.
—— Petrus Filich Presbyter Dioec. Zagrabiensis.

E Statu Regularium.

A. R. P. Gregorius Csevapovich AA. LL. et Phil. Doctor SS. Theol. Licent. et ejusd. Lector Em. ac Act. Alm. Provinciae Capistranae Minister Provincialis.
— Benedictus Braun Alm. Provinc. Bulgaricae Minister Provincialis.
— Alexander Tomikovich Ex Provincialis Prov. Cap. et Act. Guard. Essek.
— Joannes Balatovich Ex Provinc. Prov. Cap. et Guard. Brodensis.
— Petrus Becker, AA. LL. et Phil. Doctor SS. Theol. Licent. Ejusd. Lector Em Act. Guard. Bajensis.
— Jos. Calasanctius Kiszeli SS. Theol. Licent. Ejusd. Lect. Em. R. Gym. Mohács Dir.

R.P. Daniel Papsso Secretarius Em. et Act. Prov. Consultor, Guard. Radnensis.
— Ladislaus Szép Guard. Aradiensis.
— Andreas Abramovich Secret. Em. et Guard. Poseg.
— Silvester Ninkovich Guard. Cernekiens.
— Albertus Filippovich Guard. Illokiens.
— Theodorus Kraly Par. Tabanensis Administrator.
— Joannes Herodek Concion. Emerit.
— Antonius Schmidt Catech. Emerit.
— Josephus Matzek SS. Theolog. et Juris Can. Licent. Theolog. Moralis, Pastoralis, atque Scientiae Educationis sublim. Lector Act.
— Stephanus Ninkovich SS. Theol. et Juris Can. Licent. Ejusd. Lector Act.
— Adalbertus Horváth Pro-Secretarius Prov. Cap.
— Thomas Horvath I. Gymn. R. Mohacs Prof. Gram.
— Thomas Dubecz I. Gymn. R. M. Theresiop. 2dae Hum. Prof. Prov. SS. Salvatoris.
— Franc. Xaverius Lipovcsich Concion. Illyr. Prov. SS. Salvatoris.
— Stephanus Marianovich Novitior. Mag. Act. Prov. Bosn.

— Augustinus Maracsich Par. Prov Bosn.
— Andreas Kujungjich Magister Juven. Prov. Bosn.
— Laurentius Shljivich Coa-Adiutor Par. Prov. Bosn.
— Michael Rozich Coa-Adiutor Par. Prov. Bosn.
M. V. P. Godefridus Deutinger Administrator Par. Kreuczstettensis.
— Remigius Matkovich AA, LL. et Phil. Lector Act.
— Laurentius Matoss Vic. Cernek.
— Bonaventura Lukacsevich Conc. Illyr. Radnensis.
— Carolus Grausgruber Vicar. Aradiensis, et Schol. Nation. Magister.
— Bernardus Eberstaller Vic. Radnensis
— Nicolaus Hagek Vicar. Mohacsiensis.
— Joannes Markotich Vic. Brodensis.
— Dominicus Kirchmayer Schol. Nation. Magister Illok.
— Franciscus Leskovacz Schol. Nation. Magist. Illok.
— Hugo Kovacsevich I. Gymn. R. Essek. Prof. Grammat.
— Adalbertus Graffinger Vicar. Budens.
— Petrus Smoljanovich Vicar. Illokiensis.

— Elias Vraxich Magister Schol. Nation. Poseg.
— Ivo Abramovich Magister Schol. Nation. Poseg.
— Adamus Marich Vicar. Essek.
Fr. Elias Medich.

E Statu Politico.

Spectabilis D. Mathias Kovacsevich II. Dominior. Terestr. Vukovar. et Nushtar Director.
— Joannes Csoka I. Comit. Poseg. Ord. Notarius.
— Joannes Nep. Vesselényi I. Com. Syrm. Judex Nobil. Ord.
— Georgius Klespicz Caesar. Reg. Salis Tranportus Comissarius.
— Aloysius Mandik I. Gymn, R. Arad. Director.
— Ignatius Ritzoffy I. Com. Syrm. Assessor et Archivarius.
— Paulus Naypar I. Dom. Vukovar. Cassae Perceptor.

Brodenses.

P. D. Thomas Jaroh Privileg. Communit. Brodensis Senator.

P. D. Josephus Bencsevich P. C. Brod. Sen.
— Ignatius Berlich. Civis.
— David Guesich —
— Martinus Kervolich. —
— Thomas Skalicza —
— Antonius Markotich. —
— Ferdinandus Muravich. —
— Antonius, Orshich· —
— Simeon Barrich. —
— Stephanus Bukvich. —
— Stephanus Leskovacz. —
— Antonius Ninkovich. —
— Joannes Shimich. —
— Fabianus Dekanovich. —
— Mathaeus Jaich.

D. Maria Berlich.
— Catharina Sajatovich.
— Oliva Marjanovich.
— Catharina Maricsevich.
— Joanna Jaich.
— Maria Ninkovich.

Neo-Plantenses.

P. D. Georgius Paulovich. Civis.
— Franciscus Durum. —

I. Privileg. Civit. Theresiopolitanae in Banatu.

P. D. Franciscus Augustino Senator.
— Franciscus Lebanovich Senator.
— Paulus Bosilko Cas. Perceptor.
— Michael Karagena Frumentarius.
— Nicolaus Patrishko Schol. N. Mag.
— Nicolaus Koselko Civis.
D. Demetrius Kalikin. Civis.
— Dominicus Racsov. —
— Michael Csokan. —
— Jacobus Malkin. —
— Franciscus Rankó. —
— Nicolaus Nedeljov. —
— Demetrius Csikano. —
— Joannes Soffran. —
— Petrus Haylamaz. —
— Lucas Dupca. —
— Joannes Haylamaz. —
— Josephus Dupca. —
— Michael Denovo. —
— Michael Karagena. —
— Nicolaus Manusho. —
— Joannes Csuljak. —
— Andreas Dupca. —
— Michael Dupca. —
— Sebastianus Csuljak. —

D. Bonus Gokov.	Civis.
— Laurentius Jancsin.	—
— Stanislaus Romano.	—
— Lucas Bunjov.	—
— Lucas Nedeljov.	—
— Michael Dobroslav.	—
— Joannes Stojano.	—
— Stanislaus Hancxarlia.	—
— Nicolaus Dupca.	—
— Bonus Sebin.	—
— Andreas Pushko.	—
— Josephus Bartulov.	—
— Petrus Begov.	—
— Petrus Csokan.	—
— Michael Denov.	—
— Nicolaus Malkin.	—

I. Lib. Reg. Civit. Poseganae.

P. D. Antonius Lukinovich L. R. C. Senat.
— Franciscus Martinashevich A. Schol. Nation. Magister.

— Andreas Feketich.	Civis.
— Josephus Drobljenak.	—
— Franciscus Lucich.	—
— Martinus Mekushar.	—
— Joannes Jalxetich.	—
— Joannes Marjanovich.	—

— Thomas Radocsay. —
— Joannes Krotacz. —
— Georgius Derdich. —
— Mathaeus Lukshich. —

M. D. Antonia Maljevacz
G. D. Maria Csoka.
—— Theresia Ketskés.
D. Maria Abramovich.
— Elisabetha Omancsich.
— Anna Prikelmayer.
— Antonia Stagel.
— Elisabetha Pechurovich.
— Theresia Viragh.
— Maria Matokovich.
— Antonia Paveshich.
— Maria Csoashich.
— Anna Tancosh.
— Maria Vujnovich.
— Magdalena Alberthi.
— Maria Ballog.
— Maria Radocsay.
— Maria Vojnich.
— Catharina Klenich.
— Francisca Ternacsich.
— Theresia Safkovich. Essek.
— Maria Kovacsevich.

— Genoveva Draxich.
— Theresia Ljubich.
— Catharina Czvetkovich.
— Anna Xerjavich.
— Maria Vojnich.
— Anna Terzich, Nashicz.

Kostajniczenses.

P. D. Joannes Jagodich Civis.
— Georgius Mutavgjich. —

I. Lib. R. Civ. M. Theresiopolitanae, in Hungaria.

P. D. Josephus Szarich L. R. C. Notarius.
— Jacobus Szarich Senator.
— Simeon Szarich. Civis.
— Stephanus Vojnich. —
— Blaxius Dulich. —
— Bonus Dulich. —
— Josephus Dulich. —
— Josephus Gabrich. —
— Martinus Ivandekich. —
— Petrus Kuntich. —
— Nicolaus Kuntich. —
— Rochus Kuntich. —
— Mathaeus Lipovcsich. —
— Joannes Malogurski. —

— Paulus Malogurski. —
— Andreas Sarcsevich. —
— Carolus Sudarevich. —
— Josephus Sudarevich. —
— Laurentius Junich. —
— Josephus Vukov. —
— Thomas Sudarevich. —

Aradienses.

A. R. D. Gregorius Lukacsich G. R. N. U. Presb. Schol. Praeparand. Fischesiensis P. O. Catecheta, Districtus Versetz Vicarius, et Consist. Assessor.
P. D. Georgius Illich. Civis.
— Marcus Babich —
— Franciscus Svajniczer. —
— Emanuel Nanich. —
— Paulus Demetrievich. —
— Alexius Radovojevich. —
— Paulus Dimich. —
— Teodorus Jerkovich Schol. Serb. Mag.
— Simeon Opriam Schol. Wallach. Mag.
— Georgius Babich 2di An. Gram. A.
— Joannes D. Prodanovich 1mi An. Gr. A.
— Constantinus Lazar 1mi An. Gram. A.

Mohacsienses.

D. Mathias Cselinacz.
— Joannes Shimonovich.
— Joannes Krebs.
— Philippus Kershitz.
— Stephanus Kershitz.
— Josephus Gergeta.
— Antonius Bubrek.
— Mathias Bubrek.
— Stephanus Shimich.
— Fabianus Lipoencsich.
— Joannes Bubrek.
— Stephanus Kunofsky.
— Petrus Cselinacz.
--- Adamus Kunofsky.
--- Mathias Kesich.
--- Georgius Boshnjak.
--- Georgius Jadich.
--- Philippus Vidak.
--- Martinus Grubich.
--- Joannes Kovacsich.
--- Martinus Kovacsich.
--- Jakobus Verbanovich.
--- Antonius Shimich.
--- Simeon Shantich.

--- Georgius Vidak.
--- Stephanus Kusich.
--- Nicolaus Jakshich.
--- Elias Vidak.
--- Philippus Lúkacsevich.
--- Joannes Kovacs.
--- Georgius Shimonovich.

Illokienses.

P. D. Marcus Klasanovich Senator.
--- Marcus Csolich Senator,
--- Nicolaus Magjarevich Senator.
--- Nicolaus Vercibradich Synd. Con. Illok.
--- Ludovicus Hamar. Civis.
--- Josephus Janoshich. ---
--- Marcus Tilovich. ---
--- Mathias Tomich. ---
--- Antonius Shimicsevich. ---
--- Antonius Gjurashin. ---
--- Bonus Shamshalovich. ---
--- Petrus Baroshevich. ---
--- Antonius Ticsarich. ---
--- Carolus Toperich. ---

D. Maria Martinovich.

Vukovarienses.

P. D. Joannes Benko.
--- Antonius Vorgich Schol. N. Magist.
--- Ignatius Hegedushevich.
--- Mathaeus Durum.
--- Andreas Hegedushevich.
--- Joannes Poich.

Radnenses.

D. Bartholomaeus Antolovich.
--- Joannes Sigmond.
--- Franciscus Lubardich.

